

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.
 Inserati: do 9 petih vrst 4 K, od 10—15 petih vrst 6 K, večji inserati petih vrst 8 K; notice, poslano, izjave, reklame, preklicni petih vrst 12 K; poroke, zaroke velikost 15 vrst 120 K; ženitne ponudbe beseda 3 K. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor
 Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, prtilično. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti V Jugoslaviji: V inozemstvu:
 celoletno naprej plačan . . . . . K 300— . . . . . K 480—
 polletno . . . . . 150— . . . . . 240—
 3 mesečno . . . . . 75— . . . . . 120—
 1 . . . . . 25— . . . . . 40—
 Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje Telefon št. 34.
 Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane. Rokopisov se ne vrača.
 Posamezna številka stane 50 par = 2 kroni. V inozemstvu 65 par = K 2.50.
 Poština plačana v gotovini.

Na braniku.

Proti Albaniji stojimo v bojnem stanju, proti Madžarski morda stopimo v bojno stanje. Razmere ob albanski-jugoslovenski meji so postale nevarne, naše žrtve so ogromne: albanske tolpe požigajo naše vasi, pobijajo naše ljudstvo, onečaščajo in more ženske ter odvajajo naše otroke v sužnjost. Življenje po obmejnih mestih in vaseh je pravcati peklo. A Jugoslavija doslej ni imela določene take meje, ki bi ji zajamčila varnost, red in mir. Naš vrli general Smiljanec je zdaj na pohodu in je zavzel pozicije, ki morajo posled držati.

In razmerje z Madžarsko se mora urediti, zlepa ali zgrda, ker prej Jugoslavija ne more živeti mirno. Madžarska regularna armada in z njo zvezane tolpe odslovljenih vojakov in častnikov pomenjajo trajno ogroženje Jugoslavije. Češkoslovaške in Romunije. Karel je pač v Galacu, a v deželi je ostal njegov duh. Da se prežene tudi ta duh večnih intrig in vznemirjenj, mobilizirajo Češkoslovaška, Romunija in Jugoslavija.

Tudi komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani je odredila vpoklic letnikov 1896—1899, ki se imajo zglašiti 6. in 8. t. m. Povsod poteka mobilizacija brez najmanjšega vznemirjenja, resno in točno. Tako poteče tudi v Ljubljani. Naše ljudstvo se zaveda resnosti položaja in se odzivila kraljevemu pozivu brez sence odpora.

In to dejstvo je najsjajnejši dokaz, kako se je živela v našem narodu državna misel, kako trdna in neomajna je v našem ljudstvu zavest državne in narodne edinosti. Vzlic vsej strankarski razcepljenosti naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev, vzlic vsemu rovarjenju raznih upornih elementov, ki bi radi razpihali med pleme jugoslovenskega prebivalstva plamen mržnje in nesloge, je v trenutku skupne nevarnosti za čast in red složen ves naš narod brez razlike plemen, jezika in ver.

To dejstvo pa je hkratu največje razočaranje za sovražnike Jugoslavije. Pričakovali so, da razbije prva mobilizacija pravkar skovani obroč, ki združuje tako različne dežele v enotno državo, toda doživeli so nasprotno, da se je stisnil ta obroč še tesneje.

Jugoslavija prav danes pokazuje in dokazuje vsemu svetu, da je zavedno močna in svoji edinstvi ter da ne pekla ognjena sila vezi ne bo več razklenila! Jugoslavija si hoče svojo pravico priboriti makar tudi s puškami in topovi! Dovolj dolgo je prosila, dokazovala na konferencah, rotila in svarila. Besede ne zaležejo, zato naj govore dejanja. Dovolj je bilo poniževanja, dovolj slepomišelnja. Velika antanta ima vedno polna usta obetov in svaril, a do čina se ne povzpne. Doslej smo vedno le poslušno parirali. Nobena država ni bila bolj disciplinirana kakor Jugoslavija. Na vsakju mlajši je poslušala, vselej v zaupanju in zmagi govorila, a bila je zato še vselej prevarana, oškodovana, osleparjena. Koroška rana nam krvavi brez prestanka in rappalska pogodba nam s svojo brezumno krivičnostjo ne da miru. In vedno ostane naše prepričanje: če bi ne bili poslušali niti prvič, niti drugič, niti tretjič velike antante, bi bila danes Jugoslavija dokaj drugačna. Bili smo prevarjeni dobrodušneži; bili smo neumno poslušni otroci. In tega našega otroškega strahopetništva mora biti konec. Strahopetca povsod prezirajo. Le kdor pokaže, da je cel mož, njega spoštujejo.

Jugoslavija ni osvajača država. Niti v sanjah nam ne pride želja, osvajati tolovaške Albance ali Madžare ali Nemce! Bog nas reši še teh, ki jih imamo prisiljeni v svojih mejah! Jugoslavija se le brani, ker hoče imeti red in mir v svoji notranjosti ter red in mir za mejo. Brez reda ni miru tu in tam pa ne moremo živeti in napredovati tako, kakor imamo pravico kot kulturen in moderno napreden narod. Zavedamo se, da brez žrtev svojega čilva ne dosežemo, zato moramo biti pripravljeni tudi na žrtve.

Na vojno? Ne želimo si je. Nasprotno, vojne nismo nikdar marali in je ne maramo niti danes. Nikdar nismo zastrupljali svojega naroda z barbarskim bojnim duhom. To bi bilo proti miroljubni slovenski naruri. Toda vojna nam je ulti ratio, najskrajnejše sredstvo. Kadar pa nam gre za biti ali za nebiti, kadar so v opasnosti naša čast, naš gospodarski, socialni in kulturni obstoj, kadar gre za našo državo in naš narod, takrat se izpremeniti tudi naša ovčja pohlevnost v besno bojevitost. Ali nas sme res že vsak raz-

bojnič žaliti in vsak ciganski svinj-ski baron brecati? Ali smo narod ali nismo? Ali smo država ali smešna godlja?

Sinočnji »Novi Čas« želi, da bi bila Jugoslavija v posmeh vsemu svetu. Zato hujska proti militarizmu, proti »blestečemu militarističnemu nastopanju« in »militarčno-imperialistični omotici.« Dobro vidimo, kam — pes tavo molli! Ob začetku svetovne vojne, ko je nastopala Avstro-Ogrska proti Srbiji in Rusiji, so klerikalci, so klerikalni lšti ter vsi slovenski duhovniki kar divjeli od bojevitosti, militarističnosti in barbar-skega bojnega duha. Zlec so navduševali naš narod za vojno, na kolodvorih so še pridušali vojake, naj bodo hrabri zoper Srbe in Ruse. Da-

nes so naši klerikalci čudovito miroljubni modrijani, ki pridigujejo, da se z mečem ne zida, nego le uničuje! Glejte jih patrijote! Toda naši vojaki so po strelskih jarkih najbolj prekljnali domače fanatike v talarjih, ko so spoznali, da se bore, krvave in stradajo le proti svoji domovini in za svoje najhujše sovražnike. Danes vedo naši vojaki, da grejo pod puško za lastno domovino, za lastno državo, da velja borba za našo trgovino, našo obrt, naše kmetijstvo, da gre za našo korist in čast ali za našo sramoto!

Trdno upamo, da do skrajnosti niti ne pride. Če pa pride, nas najde tudi največja nesreča — vojna — cele može.

Proti separatistom in za tehniško fakulteto.

Ljubljanska sekcija »Udruženja jugoslov. inženjerjev« je poslala vladi tole spomenico:

Ze v zimi 1918—1919 je Sekcija Ljubljana, takrat še kot Društvo inženjerjev v Ljubljani, spoznalo neodložljivo potrebo po ustanovitvi tehniško-visokošolskega zavoda v Ljubljani. V to je sililo najprej veliko število akademskega dijaštva tehniške stroke, ki je takrat iz Slovenije znašalo nad 300 in ki vsled političkih in prometnih ovir po večini ni imelo možnosti nadaljevati študij in inozemskih šolah. Število naših akademikov tehnikov se je v naslednjih letih še izdatno povečalo, ko so iznova zapuščali srednje šole redni absolventi. Vendar je bil ozir na potrebe tega dijaštva v manjši meri odločilen nego splošnejši argumenti, izvirajoči iz specialnih razmer slovenskih pokrajin naše kraljevine. Ob enem pa nam je bilo na srcu, da moramo baš z ustanovitvijo tehniško-visokošolskega zavoda pospešiti medsebojno zbliznanje in poznavanje akademске mladine iz vse kraljevine. Dočim sta že imela Beograd in Zagreb svoji univerzi, naj bi tehniška visoka šola v Ljubljani privabila v naše kraje mlade tehnike srbske in hrvatske, da se okoristijo z ugodnejšimi prilikami tehniškega študija v Sloveniji.

Znano dejstvo je, da je industrija v slovenskih pokrajinah relativno in menda tudi absolutno živahnije razvita nego v drugih de-

lih kraljevine. V interesu naših pokrajin in tudi v interesu gospodarstva vse kraljevine je a priori potrebno vzdržati to industrijo na sedanjih stopnjah razvoja in skrbeti za nje čim živahniji napredek. Nadalje pa se mora upoštevati, da je Slovenija v agrarnem pogledu neprimerno revnejša od drugih pokrajin in da mora zapasti pasivnosti, ako ne nadomesti z intenzivnim industrijskim in obrtnim delom, kar ji po naravi manjka za redno preživljanje prebivalstva. Da se obvaruje slovenski del kraljevine propadanja in osiromašnja, moramo z vsemi silami pospešiti razvoj industrijske in obrtniške delavnosti. V tem cilju potrebujemo tehniško-visokošolski zavod, da nam izobrazuje tehniško osebje, pa tudi da podpira podjetnost in napredovanje industrije z delom prisporenih mu tehniško-znanstvenih inštitutov. Baš na te znanstvene inštitute za elektriške poizkuse in za preizkušnje gradbenega in strojnega materiala polagamo posebno važnost. V poštveh je prišla še okolnost, da nudiho ravno naši kraji po obstoječih industrijah, po izgrajenih vodnih silah, po raznolikosti terena vse najboljše prilike za praktično šolanje tehniško-akademskega naraščaja za njega praktične naloge in znanstvene cilje. Ni dvoma, da je po vsem navedenem zaimčen tudi učni uspeh tehniške visoke šole v Ljubljani. Ako pa obstoia pri nas

dejansko živa potreba po taki visoki šoli, ako so podane prilike za nje ugoden razvoj, naj se končno ne pozabi, da absolutira naše srednje šole vsako leto 500 abiturijentov, kojim moramo dati možnost, da nadaljujejo in završijo svoje študije. Ker izhajajo po večini iz dokaj skromnejših gmočnih razmer nego njih tovariši iz drugih inovitejših pokrajin, ne morejo utrpjeti dragega študija v oddaljenih mestih ali celo v inozemstvu. Pred vsem pa moramo mi tehniiki stremiti za tem, da se naša mladina v čim večji meri posveti študijam tehniške smeri. Izrecno in ponovno se naglašamo, da smo hoteli privabiti na tehniško visoko šolo v Ljubljani hrvatskih krajev, pa tudi srbskih in hrvatske strokovnjake smo želeli v Ljubljano, da predavajo na novi tehniški visoki šoli. Tako smo hoteli udeistviti idealno institucijo v novem narodnem duhu.

Tukaj moramo še navesti, da smo prav posebej mislili na rudarski oddelek tehniške visoke šole. Nikjer niso produktivne prilike premoaga in rude tako daleč razvite kakor v naših rudnikih in premoagovnikih, in nikjer niso te produktivne prilike tako težavne ter zanimive, kakor pri nas, to pa vsled specialnih geoloških razmer v poglavitnih naših rudnikih. Tak rudarski oddelek doslej ni obstojal ni v enem mestu naše kraljevine. V ljubljanski tehniški fakulteti je pripravljene dokaj znanstvenega gradiva za to oddelek, tudi so po večini že pridobljene in razpoložljive učne sile za poglavitne rudarske discipline.

Kakor se blagovoli iz naših izvajanih razvideti, so za našo neodoljivo težnjo po čim živahnijem razvoju tehniško-visokošolskega zavoda v Ljubljani merodajni poleg pravilno pojmovanih narodnih nagibov izključno le tehnični stvarni argumenti. Gotovo jim nihče ne more odreči upravičenosti in je skrajna Ljubljana uverjena, da bo kraljevska vlada te argumente povsem priznala in da bo v našem smislu v stvari ukrepala.

Zal se je v zadnjih tednih raznašala po dnevnih vest, da namestava ministrski svet predlagati ukinitje več univerzitetnih fakultet, med njimi tudi tehniške fakultete v Ljubljani. Dasi se je vest v tej obliki kasneje oficijelno demantirala, vendar se je po izvestnih in-

Dr. L. Lénard: Predavanje o Firdusiju v Ljubljani.

Bilo je leta 1940. Las mi je osivel, hrbet se mi je nakrivil, a pljuč, katere sem izkašljeval tako potrpežljivo zimo za zimo, si še nisem izkašljal in božja jetika, katero sem si mnogokrat tako želel, me še ni pograbila. Po dolgih letih odsotnosti se peljem zopet po južni železnici proti beli Ljubljani. Blizu Dobove zagledam visoke, s starokranjskimi, sedaj vseslovenskimi bojami: zlato-modro-rdeče prepletsane planke, a vrhu plank velikega plavega orla, pod njim pa napis: »Široko avtonomna pokrajina Slovenija.«

»Odkar si je Slovenija izvojevala avtonomijo — pojasnjuje mi spotnik, stara ljubljanska srajca, na katerega sem zadel v vozu — se je tako izpremenila, da je ne boste več izpoznali. Zivljenje gre pri nas »allegro andante« in če pojde tako dalje, bodo kmalu veljali slovenski verzi:
 »Slovenija prstan Evropini bo.«
 Nato mi je začel pripovedovati, kako se je razvijala Slovenija od dneva, ko so jo odplankali od juga, da ni mogel vanjo prazniti balkanski duh, dokler se ni razvila do one višine, ki se sedaj zrcali v njeni prestolnici — beli Ljubljani.
 Med takim pripovedovanjem je drčal voz dalje, a jaz sem se zamislil...

Ni mi bilo prijetno pri srcu, ko sem se po dolgih letih odsotnosti zopet bližal beli Ljubljani. Moja ožja domovina ni bila nikdar moja mati, do nje čutim samo trpkost boleštinih spominov, a nobene iskricе hvalečnosti. Ni mi dala niti najmanj onega, kar bi mi bila dolžna dati: miren kotiček, kjer bi lahko živel in si s poštemim delom služil svoj kruh. Nisem je prosil mnogo, zadovoljen bi bil z najmanjim, a tudi to mi je odrekla brutalno. Petnajst let sem jo prosil, med tem sem se postalar, pričel so mi siveti lasje, brezplodno in mučno so mi pretekla najboljša leta.

Peljem se mimu Zagorja... Spominim se, da je tam gori neke ona »Sveta Planina«, edino, kar sem imel pričakovati v domovini. Tam naj se zakopljem v pozabljene, živim v dolgoviht, širim zapuščeniosti, zivim nadležem sebi in brezplodnem drugim!
 »Ti za slovensko delovanje nisi.«
 »za socialno in politično delo nisi.«
 »za šolo nisi.« — ti sploh nisi za nobeno rabo — to je bil neprestani refren, katerega mi je dajala domovina.
 »Ti si neustalen in ne obseliš na nobenem stalcu — mi je rekla, a mi sploh ni pustila, da bi se bil na kakšen stol vsedel.

V take misli zatopljen, se peljem proti Ljubljani. Ko se prično razgrinjati gore in odpirati daljave, se spominim, da bom kmalu na cilju. Po tolikih letih sem v Ljubljani nepoznan, prijatelja nimam, prihajam kot tujec med tuje. Obrnem

se torej v vozu k svojemu sosedu domačinu ter ga vprašam:

»Ali veste, v katerem hotelu bi bilo najprimernejše, da se ustavim?«
 »Največji hotel in v bližini centralnega kolodvorja je »Hotel Kazbek«, kjer gotovo dobite sobo. V njem je slavna vinska klet »Darjak« in varilec »Tamarac. Sedaj je jako zanimiv program: »Devica iz Dagestana«, »Trije fakirji iz Beludžistanca«, »Lepotice iz plemena Monbutus«, »Zenitovanje pri Irakziju«, »Čarovnik iz Niam« i. t. d. Ako pa želite manjši, miren in soliden hotel, bi vam priporočal »Alahabad«.

»Oprostite, ta imena zvenijo strašno moderno.«
 »Ljubljana je sedaj tudi v resnici moderno mesto, ki stoji na višini kulture. Mi sprejemamo z največjo slastjo vse kulturne vplive iz tujine in proslavljamo tuje kulturne prvake.«
 »Priporočite mi še kakšno kavarno.«

»V bližini sodnije je kavarna »Konfucius«, kamor zahaja bolj sodnijska gosposka in pravdarski ljudje.«
 »Bektudži obiskujejo bolj katoliški krogi, umetniška kavarna je »Babilonska zmešnjavac«, trgovci, verižniki in lihotapec se zbirajo »Pri faraonski mumijah«, kdor išče zabavo, gre v »Bakčiseraj«, solidna meščanska kavarna je »Pri Anahit«, dobro znana je gostilna »Tristan in Izolda«, priljubljen je tudi »Hafisc«.

»Prenehajte mi s temi imeni! Kaj pa gledišče?«

»Danes igrajo pristno domačo burho starega francoskega pisatelja Adama iz Arasa. Bog Oče pride iz nebes v Ljubljano pogledat, zakaj Ljubljancani vedno tako godrnjajo. Nastani se v nekem hotelu, a ljubljanski zrak je tako neugoden, da takoj nekaj oboli. To so takoj razve po mestu in prihajati prično različni padarji, vsak s svojim sredstvom in nasvetom. Za njimi profesorji, duhovniki, policija, sodnija, ženske, postopači in solidni meščani. Vse se peča s tem vprašanjem, kako ozdraviti Roga Očeta, vse se prepira med sabo, nastane zmešnjava čez zmešnjavo. Ako obiščete to predstavo, boste imeli lepo sliko našega življenja.«

»Ne vem, če bi bilo zame. Zdi se mi, da sem to igro že videl pred leti. Ali imate še kakšno drugo prireditev današnjega večera?«
 »Seveda! Pri nas imamo vedno vsakovrstno stvari in na višine kulture. Danes je slavnostna akademija na čast Firdusiju v proslavo stoletnice njegovega rojstva.«

»Kaj? Firdusija proslavljate v Ljubljani!«

»Seveda! To je vendar največji vseh pesnikov sveta, najvišji genij človeštva. Pomislite, kako je globok predmet njegove poezije. Opeva boj med Iranom in Turanom, kot simbol večnega boja med Ahrimazdom in Zarastrotro, med dobrim in zlom. V sled te te-

meljne misli njegove epopeje je Firdusi v resnici po mojem bistvu krščanski pesnik. Čuvovita je plastičnost, s katero je obdelal svoj ogromni material. Kateri narod sveta zamora pokazati junaka, kakor je Rustem? Kako izgineta pred njim rjoveči Achilles in »der grüme Hagen!«

»Da menda niste profesor otijentalsčina.«

»Ne. Jaz sem cenilec v zastavljalnici. A Vam v resnici svetujem, da gredete k Akademiji. Vrši se v »Alhambri«, ali pa v »dvorani Aztekov«, ne vem prav dobro. Predava moj prijatelj Capeliga. Moramo pokazati, da smo moderni narod in da poznamo kulturne genije.«

»Kaj pa o Firdusiju se pri vas kdaj predava? Po mojem mnenju prosegajo v nekaterih stvarih Gundulič Danteja.«

»Nisem še nikdar slišal tega imena.«

»Pa Hektorovič, Marulič, Zoričič in drugi?«

»Ne vem, kaj mislite?«

»Pa prekrasne Djulabije, ali jiti kdo pozna v Ljubljani?«

»Ne vem, kaj mislite.«

»Pa Mažuranič, Preradovič, Njegoš itd.?
 »Ne vem, kaj mislite.«
 »Jaz tudi ne vem, kaj mislite. Torej sobo dobim v Alahabadu, a zvečer se grem navduševati za Rustema!«

formacijah zdelo, da naj se restringira kredit za tehniško fakulteto ljubljansko in da se pušča možnost kasnejše ukinitve odprta s tem, da se imenovanje rite predlaganih profesorjev ni izvršilo. Vse te vesti so dale povod razburjenim in neprijaznim, da naravnost sovravnim izjavam raznih faktorjev v naših dnevnikih. Sekcija Ljubljana ugotavlja, da iz nje in iz števila nje članov ni doslej izšla nikaka izjava v javnost. Pridrujemo si, da o omenjenih izjavah še točneje govorimo, za enkrat pa hočemo zgolj ugotoviti, da je zakasnitev v izvršitvi imenovanja predlaganih novih učiteljev tehniške fakultete vsprilo že započete šolskega leta odnošno zimskega semestra 1921—22 že povzročila nervoznost, nered in nejasnost in tako zadala tehniški fakulteti izdatno škodo.

Podpisana sekcija Ljubljana, ki hoče obstoj tehniške fakultete ljubljanske braniti z vsemi stvarnimi argumenti in po vseh svojih močeh, je prepričana, da je obstoj te fakultete zagotovljen ter da bo ministrstvo prosvete ter celokupni ministrski svet ravnotako pripoznal tehtnost naših razlogov, kakor bo to storila zakonodajna skupščina.

Pri tej priliki navedemo, da je tehniška fakulteta ljubljanska de facto započela svoje delovanje že v poletju 1919, ko je deželna vlada za Slovenijo pooblastila poseben kuratorij za ustanovitev in izvedbo tehniško-visokošolskih kurzov v Ljubljani. Te kurze je obiskovalo blizu 200 dijakov v dveh skrajšanih poletnih semestrih maj-julij in avgust-oktobar 1919 in so si ti dijaki rešili tako eno študijsko leto, koje bi bili sicer zgubili. Vsi izredne poštrevnosti docentov so se ti kurzi vršili ob tako neznatnih stroških, da dejansko niso obremenili deželnovladnih kreditov za več kakor 15.000 dinarjev. V jeseni l. 1919 je potem započela svoje delovanje nova univerza v Ljubljani, ki je v smislu zakona otvorila tudi tehniško fakulteto s potrebnimi oddelki. To tehniško fakulteto je obiskovalo v letu 1919—20 258 dijakov, leta 1920—21 297 dijakov in v zimski semester 1921—22 se je v času redne inškrpcije vpisalo 280 dijakov. Pripominja se, da bi bilo število slušateljev v obeh slednjih letih dokaj višje, da so se mogli vršiti v vseh oddelkih oni višji semestri, ki so bili že na redu. Nadalje navajamo, da si je tehniška fakulteta ljubljanska iz dovoljenih ji kreditov, pa tudi ob znatni materialni podpori širše javnosti ustvarila ali pripravila več dobro urejenih znanstvenih inštitutov, tako vzorne laboratorije za organsko in anorgansko kemijsko analizo, inštitut za mineralogijo, elektrotehniški inštitut in preizkuševalnico za gradbeni in strojni material.

Kakor omenjeno, je doslej k troškoma teh inštitutov v izdatni meri prispevala širša naša javnost. Ustanovili so se v Ljubljani tehniško-visokošolski fond, ki so iz privatnih sredstev in donoskov naše industrije izplačali v letih 1919—1921 na študentskih dijakom tehniškom in na prispevkih za znanstvene inštitute okroglo 1.250.000 dinarjev. Ker je tehniški fakulteti ljubljanski za prirastoče semestre manjkalo potrebnih prostorov, je zopet privatna iniciativa priskočila na pomoč. Ustvarili smo komite začasno nastanitev tehniške fakultete, ki je v zimi 1920—21 sezidal novo obsežno trajno gradbo v Ljubljani, obsegajočo 26 dvoran, in potrebne stranske prostore. Pripominja se, da se je precejšen del teh prostorov odkazal elektrotehniškemu inštitutu in laboratoriju za kemijsko tehnologijo, tako da se je število razpoložljivih predavalnih lokalov pač izdatno zmanjšalo. Kakor navedeno, so potrebna sredstva za to gradbo v iznosu nad 1 milijon dinarjev doprinesli naši industrijski krogi in le v manjši meri so prispevali drugi faktorji. Tako zavedna in izdatna poštrevnost naše javnosti, osebno naše industrije, je nepobiten dokaz za dejstvo, da naša dežela živo občuti potrebo po tehniškem visokem šolstvu ter še posebej po znanstvenih inštitutih, ki tvorijo del tega šolstva.

Ko je sekcija Ljubljana tako ponovno, dasi na kratko našela važne razloge, zaradi katerih mora vztrajati na zahtevi po čim hitrejšem razvoju celotne tehniške fakultete ali tehniške visoke šole v Ljubljani, si dovoljuje svečano izjaviti, da so ji povsem tuji oni strankarsko-politiški in plemensko avtonomistiški motivi, ki se le prenasilno izražajo v dosedanjih akcijah za ohranitev fakultet ljubljanske univerze in ki žal v nedopustni meri kršijo ugled naš ljubljanske univerze, katero naj bra-

nijo. Sekcija Ljubljana ne more, da ne bi jasno in glasno izjavila ne le, da so ji taki separatistiški nagibi odlojni, ampak tudi, da hoče ona in s njo vred vse, kar pri nas deluje na polju tehnike in industrije, vedno in z vso silo držati se narodne enotnosti vse kraljevine in enotnosti kulture njenega prebivalstva. Svesta si teh načel in ciljev, je uverjena, da bo odobrila ne stremljenje osrednja vlada in pred vsem ministrstvo prosvete.

Sekcija Ljubljana pa je tudi iz srca prepričana, da jo bo v nje težnji po izpolnitvi tehniške fakultete ljubljanske zlasti podpiralo združenje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov v Beogradu.

V tem smislu prosi ljubljanska sekcija ministrstvo prosvete za pospešeno izvršitev imenovanja pravilno predlaganih akademskih

učiteljev za tehniško fakulteto ljubljansko. Ministrstvo prosvete naj tudi izpouluje, da se tehniški fakulteti ljubljanski priznao in nakazejo za nje razvoj potrebni krediti, in to z vso dopustno liberalnostjo in brez kvarnega pretranege varčevanja.

Ljubljanska sekcija odločno nasprotuje večkrat proglašeni tezi o ljubljanski univerzi kot najvišjem kulturnem ognjišču slovenskega plemena. Ona ni kompetentna posegati v razpravo o bodočnosti drugih fakultet univerze v Ljubljani, pač pa poudarja, da naj tehniška fakulteta ali tehniška visoka šola v Ljubljani v čim večji meri pospeši delavnost in blagostanje naroda, da naj odlično prispeva v skupni kulturni napredek in gospodarski razmah Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Z demokratskega kongresa.

Kakor smo javili, je trajal kongres demokratske stranke v Beogradu dva dni. Poročilo o razpravah v nedeljo smo že priobtili. V ponedeljek je prvi govoril minister za socialno politiko dr. Kukovec. Njegov govor se je tikal socialnih vprašanj. Naglašal je potrebo, da se reši ves kompleks delavskega vprašanja. Demokratska stranka je po svojem programu vedno delovala na rešitvi cele vrste perečih vprašanj, ki e tičejo delavstva. V sporazumu z delodajci se je rešilo vprašanje o delavnem času. Takisto je na potu definitivne rešitve tudi vprašanje zavarovanja delavcev za slučaj bolezni in smrti. Sedaj se deluje na to, da se osnujejo delavske zbornice. Dr. Kukovec je na to obširno razpravljalo o invalidskem vprašanju. Zakon o invalidih je že izdelan in za invalide država troši vsak dan 1 milijon dinarjev.

O Kukovčevem referatu se je razvila debata, katere so se udeležili delegati iz Varaždina Ratek, delegat iz Črnobera Tonković, kmet Bakić iz Srbije, delegat Kranjič iz Blede in delegat Bakonić iz Bakra. Zbor je vzelo poročilo ministra dr. Kukovca odobruje na znanje.

Nato je referiral posl. dr. Voja Marinković o strankinem programu. V svojem govoru je naglašal, da je temeljni program demokratske stranke državno in narodno jedinstvo. Ves program demokratske stranke je samo logična izvedba te temeljne ideje. Govornik je naglašal med drugim: Demokratska stranka hrani v sebi one ideje, za katere so naši predniki trpeli in umirali stoletja in stoletja. V njej so zastopani vsi sloji, ker so skozi veliko prizmo bodočnosti solidarni njihovi interesi. Ako bi katerikoli sloj pridobil nekaj, kar bi bilo na škodo drugega sloja, bi bila s tem omajana državna zgradba sama. Demokratska stranka je homogena. A ta homogenost ne izvira iz kakih posebnih simpatij, marveč iz ene temeljne in skupne ideje t. j. iz ideje državne in narodne edinstva. Ta ideja pa ni samo njen ponos, marveč njena moč, in s tem tudi glavna moč naše države. Povdajajo se, da more posamna stranka storiti toliko, kolikor ima sil. Demokratska stranka je storila mnogo več. V parlamentu je imela izmed 420 poslancev njih 90, toda v svoji glavni stvari — v narodnem in državnem jedinstvu, je ustvarila svoj program, kakor da bi imela vseh 420 poslancev. Uspela je za to, ker je njenih 90 poslancev stalo kot falanga združenih, nepopustljivih in pripravljenih za borbo, a proti sebi so imeli 50 raznih mišljenj. Danes se ta pestra opozicija trudi, da bi izposlovala revizijo ustave. Toda v tem oziru ne more in ne bo uspela. Ker v opozicijskih krogih drug za drugega ne vedo, kaj hočejo. Program demokratske stranke je tak, da bi ga lahko vsak njen član napisal, vendar pa bi v bistvu ostal

isti. 2000 let pojo pesniki o istih stvarih, a vedno na nov način, tako je tudi s programom demokratske stranke, ki vsebuje eno osnovno idejo skupno vsem. Nato je dr. Marinković predlagal razne spremembe v strankinem programu. V debato sta poslela dr. Radoje Jovanović in Josip Bojnović, na kar je zbor soglasno odobril Marinkovićev referat.

O strank. statutu je poročal posl. Svetozar Giorgević, ter predlagal razne spremembe, med drugim tudi to, da se seljačka veča v Hrvatski in Dalmaciji priznao kot strankine organizacije. Strankin statut je bil na to soglasno sprejet. O dosedanjem delovanju glavnega odbora demokratske stranke je v daljšem govoru poročal posl. dr. Ivo Krstelj, ki je končno predlagal odboru abolutorij. Zbor je ta predlog z navdušenjem sprejel.

Na to so prečitane resolucije. Izmed teh sta najvažnejši resoluciji o zunanjih in notranji politiki. V prvi resoluciji se naglašalo med drugim: Kot balkanska država bo kraljevina SHS spoštovateljica in energična branilka načela »Balkan balkanskim narodom«, kar pomenja svobodo in neodvisnost balkanskih narodov in odklanja vsako tuje vmešavanje v notranje balkanske razmere. Ideal demokratske stranke je, da se vsi spori na Balkanu rešujejo v duhu tega načela. Zavedajoč se te svoje politike, bo naša država, zvesta ideji slovske vzajemnosti, z največjo skrbnostjo negovala pridobljeno in učvrščeno dragoceno prijateljstvo z velikimi zavezniki in razvijala in izpopolnjevala zvezo z onimi bližnjimi zavezniki, ki so vzeli na sebe specialno nalogo, da očuvajo ono stanje v Srednji Evropi, ki ga je tvorila mirovna pogodba. Na temelju, ki edino zagotavlja trajen mir, ki je nam potreben in ki prepreči vse intrize, se naj naša zunanja politika potruji, da ohrani dobre odnošaje s sosednimi državami, računajoč s tem, da bodo naši rojaki izven naših meja našli ono zaščito svojih kulturnih interesov, ki jim gre po vseh načelih mednarodne pravičnosti.

Resolucija o notranji politiki se glasi: »Odobravajoč referat ministra Svetozarja Pribičevića o notranji politiki, izjavljajo kongres: notranja politika dem. stranke mora stremiti za tem, da se izvede višjodovna ustava do kraja. Zato je demokratska stranka nasprotna vsakemu poskusu, da bi se ustava revidirala in spremenila, predno bi se s potrebnimi zakoni popolnoma uveljavila. V tej smeri lahko dem. stranka kooperira z vsako stranko, ki bo v tem oziru zavzela isto stališče in bo podpirala samo ono vlado, ki bo dajala garancije, da bo branila to edino zdravo narodno politiko.«

Ko so bile resolucije sprejete, je predsednik glavnega odbora Ljub. Davidović zaključil zbor.

Neodrešena domovina.

Spomin na Vinka Engelmana so dne 1. t. m. pijejetno proslavili v Trstu. V dvorani konsumnega društva pri Sv. Jakobu se je zbralo obilo stestilcev pok. vrliga, nepozabnega učitelja in narodnega delavca Vinka Engelmana, ki je bil tako doberga storišča za kulturni in duševni napredek slovenskega življa na tržaških tleh. Govorniki so razni govorniki. Dr. Slavik je izjavil: »Engelmann je učil, da naj stojimo svesto na braniku. Narod, ki ga tako časti, sledi njegovemu nauku, da veruje v svojo bodočnost. Tak narod ne propade in se ne upogne pred viharji. Verujemo in ne klonimo nikdar! Le srčno naprej po svoji poti! Tako bomo najlepše častili Engelmannov spomin, ako bomo vztrajali do zmage svoje poštene stvaritve, da dosežemo položaj, ki ga je naš narod vreden. Slava Engelmannovemu spominu in živeli narod naš!«

Trsta in Julijke Benedičje. Nič mu ne ugaja več življenje med odrešenimi brati. Pred časom že je podal demisijsko pa je vlada takrat ni hotela sprejeti, ker nima kompetentov za mesto generalnega civilnega komisarja v Trstu. Ni nič vabljiva ta služba, kajti tržaške razmere postajajo vedno huje. Mosconi se mudi sedaj v Rimu in hodi po ministrstvu s prošnjo, da bi ga odvezali visokega tržaškega službovanja. Mogoče mu ugodijo in Mosconi pride ves vesel drugam. Dobrih spominov za seboj ne zapusti pa tudi naslednik, naj bo tak ali tak. Ih ne bo mogel zamenjati, ker so Julijaka Benedičja upravlja skrajno mačehovski.

Italijanska prenapetost na grobovih. Z Malega Lošinja poročajo, da je izdalo zupanstvo na področju Cusca ukaz, da se morajo hrvaški napil na nagrobnih znamenjih takoj odpraviti in nadomestiti z italijanskimi. Ako dotičniki sami ne store tega, bo storila

to občina na njihove stroške. Dva Hrva sta se šla pritožiti radi tega na komisarjat, ali tam so ju surovo zavrnili in rekli, naj grejo na šupanstvo, torej tja, odkoder je izšel omenjeni ukaz. Italijanska besnost ne pusti na miru niti grobovi!

Politične vesti.

Radikalci proti ministrstvu za soc. politiko. Zagrebški »Riječ« poroča iz Beograda: Snodi je radikalni klub sprejel predlog, da se ministrstvo za socialno politiko ukine, obrabi pa ministrstvo za narodno zdravstvo.

Poljaka in mala antanta. Iz Beograda javljajo, da je S. t. m. izrekel naš poslanik v Varšavi g. Simić iskreno zahvalo naše vlade Poljski, ki je v vprašanju popolne likvidacije habzburškega problema na Madžarskem pokazala napram mali antanti korakno zadržanje.

Poljski minister Skirmunt v Pragi. Vei praški listi pišejo o prihodu poljskega zunanega ministra Skirmunta v Prago. »Češkoslovska republika« pravi, da je ta posej izhodna točka za razmerje med Češkoslovska in Poljsko. Dogovorjeno je že, da se bodo spori po možnosti odpravili s neposrednimi dogovori in z razsodbami v smislu določb Zveze narodov s prizivom na razsodilno. Posvetovanja v Pragi bodo uredila zadeve, ki so obema državama skupne. Treba pa se je tudi dotakniti češke in poljske politike napram Nemčiji. Varnost skupnih interesov bo skupna črta napram Nemčiji.

Cenzura na Češkoslovskem in nemško časopisje. Iz Prage poročajo, da so sklenile redakcije vseh nemških političnih časopisov, da vsled sedanjih političnih razmer in cenzure ne bodo priobčevali v svojih listih nobenih komentarjev k političnim dogodkom.

Ustavitev Istov in Internacije na Slovaškem. Iz Prage poročajo: Madžarski krščansko-nacionalni poslanec Lelley je posetil danes ministrskega predsednika dr. Beneša v zadevi aretacij in internacij, kakor tudi ustavljenih časopisov na Slovaškem. Poslanec je izjavil, da prevzamejo madžarski poslanci jamstvo, da aretiranci in interniranci ne bodo zagrešili kaznivih dejanj, ako pridejo na svobodo. Dr. Beneš mu je odgovoril, da ne priznava upravičenosti in smotrenosti preventivnih odredb in da smatra za svojo dolžnost delati na to, da se osebna svoboda omejuje le pod zakonito formalnostjo. Oprostitev onih internirancev, zoper katere se ni uvedlo sodnijsko postopanje, je že odredil in bo dal ostale slučaje preiskati. Obljubil je tudi, da objektivno prešče ustavitve listov.

Za dobre razmere med Češkoslovska in Madžari. »Pragi« Szemle« pričbuje pogovor z madžarskim naprednim politikom dr. Jasziem. On pravi, da se more doseči dobro sosedno razmerje samo s popolno demokratizacijo Madžarske, kar pa svedeja ne sme pominiti povratne boljše vize. Dr. Jaszi pravi, da ni res, da je večina madžarskega ljudstva brezpogojno za kraljevstvo. V tem pogledu Horthy laže. Dr. Jaszi je končno povedal, da je Madžarska dobivala vso municijo iz neke države velike antante.

Kako je na konferenci v Portorose. Tržaška »Ere« pričbuje iz Portorose dopis, ki pripoveduje te le zanimivosti: Možnost za sporazum med sedmimi državami je že sama na sebi zelo problematična. Kar ugaja jednemu, ni vseh drugemu. Vsak dan naraščajo ambroznosti, ki se zde nepremostljive, vsak išče samo svojo lastno korist in nihče se ne ozira na svojega bližnjega. Vsi pravijo, da jih navdajajo najboljšie intencije, ko pa so snidejo v odseku, je konec vsake dobre volje. Antanti nedostajajo direktive in nima sadotne moralne moči, da bi nove podonavske države združila v enoten gospodarski organizem, da bi se tako dvignil do ravnotežja del Evrope, kar je potrebno za vso Evropo. Francoiski delegat je najagilnejši. Vsi so polni raznovrstnih nasvetov drugim delegatom pred sejnimi. Ti jih poslušajo sicer ali seje hodi svojo pot, nautanejši Francozom so Poljaki. Iz poročila se vidi, da bi Italija rada igrala v Portorose veliko vlogo pa jej vse tovarstvo prizadevanje ne uspeva prav. Carinski problem je prepušten v razpravo konferenci v Rimu, ki bo meseca januarja. V razgovor pride vprašanje južne železnice, ki je jako važno za bodočnost Trsta.

Krediti za Avstrijo. Iz Londona poročajo: V zgornji zbornici je izjavil lord Crawford v odgovoru na vprašanje glede kreditov za Avstrijo, da imajo vlade vseh držav razen Zedinjenih držav in Holandije v svojih rokah zastavne pravice avstrijskih aktiv in da so pripravljene, izročiti jih nazaj. Vlada Zedinjenih držav je svoje dobrohotne namere glede kreditnega načrta naznanila komisiji Zveze narodov in je trdno pričakovati, da ukrenejo Zedinjene države vse potrebno glede zastavnih pravic, kadar sprejme kongres tozadevni zakon. Nizozemska vlada se z zadevo še havi, a angleška vlada sili na hitro in uradno odločitev. Angleška vlada meni, da se vse težkocje v nekrajnem času odstranilo.

Wir sind alle in Vatikanom. V ponedeljek našli Castel Gondolfo se je vrtilo potočje in počitnice gđu novolinku Tabanellija. Navzoče so bile številne osebnosti vaticanskega sveta in častitljiva papeška častna straža. Pri semnanju so se vrstili govorniki, ki so kar zaporedoma povdarjali svoj patriotizem in napovedali nove dobo

Dva letalca ponosrečila. Iz Vidma sta priletela nad Tolmin dva zrakoplova. Eden je srčno pristel v Volčah, drugi pa se je strmoglavil in oba pilota sta se ubila. Pokopali so ju v Tolminu.

sporazuma, miru in sodelovanja med Vatikanom in Italijo.

Legijoni uradnikov v Rusiji. Iz Moskve poročajo, da je odbor, katerega je poverjeno zniževanje števila sovjetskih funkcionarjev, pričel svoje delo. Predsednik odbora je izjavil, da od 1 milijona in 200 tisoč zaposlencev nautnega komisarijata jih bo odpuščenih okoli 800.000.

Štiri milijarde deficita v Svici. Švicarski zvezni svet je pričel začetkom novembra z debato o pribračumu za 1922. Proračun izkazuje 100 milijonov frankov deficita. Armada stane 85 milijonov.

120 milijard avstrijskega deficita. Z Dunaja poročajo, da na novo dovoljeni kredit 20 milijard ne bo zadostoval za pokritje vseh potrebščin. Ves avstrijski deficit naraste letos na 120 milijard kron.

Polnčar o Nemčiji. V »Revue des deux Mondes« piše Polnčar o nemških finančnih manevrih in sklepa, da bo Nemčija v januarju ali naikasnije v maju proglasila bankrot.

Angleško-japonsko-amerikanska antanta. Kakor pišejo japonski listi, bo Japonska na washingtonski konferenci izjavila, da je pripravljena, priključiti se namesto japonsko-versailleski pogodbi angleško-japonsko-amerikanski antanti.

Češkoslovska in Nemčija. Novi nemški poslanik v Pragi dr. Koch je ob priliki izročitve svojih poverljivih listin predsedniku Masaryku izjavil, da bo vedno deloval na izboljšanje odnošajev med Nemčijo in Češkoslovska. Predsednik Masaryk je v svojem odgovoru poudarjal stoletne odnošaje češkega naroda do Nemčije in izjavil, da so tudi sedanjí odnošaji med obema državama za obe stranki važni. Predvsem bo treba urediti gospodarsko razmerje. Tudi kulturne odnošaje bo treba razširiti.

General Kuropatkin — zastrupljen? Novine poročajo, da je Kurapatkin umrl. Ba je ga je dala sovjetska vlada zastrupiti, ker ni maral sodelovati pri vojnih pripravah proti Indiji. Bil je med najzanimivejšimi veliki stare carske armade; mož, ki je zbuljal največje nade, genijalen organizator, upravitelj ogromnih ozemelj, a obenem skromen, priprost človek. Svojebodno je dominiral nad vsemi generali s svojo inteligenco in energijo. Bil je tovarišev Skobeleva. V vojni proti Japonski je bil nada vsega Slovanstva. A bil je vendarle poražen. Ne po lastni krivdi. Ruska vojaška in civilna brokracija sta ubili vse njegove ideje ter mu onemogočili izvršiti načrt. Kuropatkin, dast genli, ni mogel zmagati zaradi zanikarnosti in korupcije v vojnem ministrstvu, na carskem dvoru ter zaradi nediscipliniranosti ruskega naroda. Postal je žrtev ruske konservativnosti, kakor pred in za njim že toliko ruskih največjih talentov. In zdaj je umrl, ker ni hotel služiti krvoločkom ruskega naroda.

Novo volitve v sovjetski Rusiji. Iz Petrograda poročajo, da so se vršila 27. oktobra v 89 okrajih nove volitve v okrajne sovjete. Do sedaj je izvoljenih 211 komunistov, 42 brez stranke in 1 menjševik.

Obnovitev monarhije na Bavarskem. »Bayerische Staatszeitung« piše z ozirom na govore o vzpostavitvi monarhije na Bavarskem, da doslej pristajajo monar. ideje na Bavarskem še niso pokazali nisesar, kar bi pričalo, da mislijo na drž. prevrat. Vodilne politične stranke, ki ne skrivajo svojega monarhističnega prepričanja, so ponovno zavrgle misel na nasilno vzpostavitve monarhije ter so realizacijo monarhistične misli za sedaj odklonili. Vsaka monarhija na Bavarskem bi bila danes odvisna od milosti antante. Lahko se reče, da trenutno ne misli noben pament politik na Bavarskem na vzpostavitve monarhije in da so odgovorni politični pristajali monarhistične misli posebno poudarjali, da so za vzpostavitve monarhije samo potom ustave.

Nansen v Rimu. Vodja pomožne akcije za rusko ljudstvo je dospel v Rim, kjer je poročal v ministrskem predsedništvu o razmerah v sovjetski Rusiji. Italijanska vlada je obljubila svojo pomoč.

Iz naše kraljevine.

Poverjenistva za poljedelstvo odpravljena. Iz Beograda nam javljajo, da je poljedelsko ministrstvo izdelalo naredbo, s katero so oddelki kmetijstva pokrajinskih uprav v Ljubljani, Zagrebu, Splitu in Sarajevu ukinjeni in so mesto njih ustanove pri dotičnih pokrajinskih upravah oddelki ministrstva za poljedelstvo in vode. Oddelki bodo neposredno podrejeni ministrstvu za poljedelstvo.

Bolniška blagajna za Srbijo. Ministrstvo za socialno politiko je izvršilo vse priprave, da se z novim letom ustanovi v Beogradu bolniška blagajna za delavce v Srbiji in Črnigori. Zahtevalo je v to svrhu od delavske zbornice seznam kandidatov za prvi upravni odbor tega delavskega zavoda.

Narodna skupščina.

Stojan Protić v skupščini. — Volitve v odseke. — Kraljeva prisega v nedeljo.

— d Beograd, 4. nov.

Četrti redni sestanek narodne skupščine je otvoril predsednik dr. Ribar ob 10.30. Seji je prisostvoval Stojan Protić in zavzel mesto v radikalnem sektorju v prvi klopi pri Momčilu Ivaniču. Pozdravili so ga nekateri poslanci iz radikalnega in Jugoslovenskega kluba.

Odobren je bil najprej zapisnik o prejšnji seji. Naznanile so se prošnje in odkaze pristojnim odsekom. Prečitale se je zahteva pravosodnega ministrstva, da se sodišču izročijo narodni poslanci Pavel Matica, Štefan Radić, Večeslav Wilder in Štefan Barić. Odkazala se je imunitetnemu odseku.

Pri ustnih vprašanjih je izjavil posl. dr. Momčilo Ivanič, da je že začetkom meseca maja t. l. vložil interpelacijo zaradi dogodkov v bielinskem okraju. Predsednik dr. Ribar je odgovoril, da se morajo interpelacije obnoviti, ker je sedaj sklicana redna narodna skupščina in da bo interpelacija potem, ko bo vložena, imela prednost.

Nato skupščina preide na dnevni red: Volitev odseka za proučevanje zakonskega predloga o razdelitvi države na oblasti in o oblasti in srezki samoupravi ter o splošni upravi. Ko se bili izvoljeni trije kontrolorji, so je izvršila voli-

tev. Predsednik je naznanil, da je za kandidatno listo radikalne stranke, katere nosilec je Nastas Petrovič, glasovalo 68 poslancev in da dobi torej ta lista 7 članov v odsek; da je za kandidatno listo demokratskega kluba, katere nosilec je dr. Voja Marinković, glasovalo 64 poslancev in da vstopi v odsek 6 poslancev; da je lista muslimanskega kluba, kateri nosilec je dr. Halilbeg-Hrasnica, dobila 21 glasov in da vstopita 2 poslance v odsek; da je lista Samostojne kmetijske stranke z nosilcem Ivanom Urekom dobila 8 glasov in 1 poslanca v odsek; da je dobila lista Jugoslovenskega kluba z nosilcem dr. Hohnjecem 16 glasov in 2 poslance; lista zemljoradniškega kluba z nosilcem Franičem 13 glasov in 1 poslanca in lista socialnih demokratov in republikancev z nosilcem dr. Korunom 13 glasov in 1 poslanca v odsek. Potemtakem je bilo izvoljenih v odsek 20 poslancev. Ta odsek bo imel prvo sejo jutri, 5. t. m.

Nato je predsednik dr. Ribar zaključil sejo in odredil prihodnjo za nedeljo dne 6. novembra ob 10. z dnevnim redom: Prisega Njegovega Veličanstva kralja Aleksandra I. na ustavo.

nekatero zahtevo, ki se tičejo tega vprašanja le malo in ki kršijo trianonsko mirovno pogodbo. Govornik se ne mara baviti z diplomatskimi notami, ki so bile izmenjane. Omenja le, da je bilo n. pr. govora o razorožitvi. Ta zahteva pomenja ali v trianonski mirovni pogodbi vseobnavo rezorozitve v tem obsegu, kakor ga predpisuje pogodba, ali pa gre za to, da se stavljajo posebne zahteve, prejkone take, ki prekoračujejo poprej omenjeni obseg. More se le smeti, da hočejo državi naprtili mobilizacijske stroške male antanta, ker je madžarska vlada napela vse moči, da je onemogočila stremiljenja, ki so ogrožala notranji mir Madžarske. Akotudi se je govorilo o izvršitvi mednarodnih določb mirovne pogodbe, se mora to nanašati le na beneški dogovor.

Ministrski predsednik je dalje naglašal, da se bo Madžarska ravnala po mirovni pogodbi. Nato je govoril grof Apponyi. Rekel je, da je uverjen, da bo vsemu kulturnemu svetu namenjen govor ministrskega predsednika zbudil iskreno navdušenost v vsej državi in omogočil združenje za obrambo »narodnih zakladov«. Nato se je bavil s kršitvami določb trianonske mirovne pogodbe. Vsak polkuz ali vsaka pretnja oboževanja nastopa je flagrantna kršitev mirovne pogodbe. Proti tej kršitvi je treba na vsi moč protestirati, tako da se bo to čulo tudi zunaj meja. (Viharno odobravanje.) Govorec o zahtevah male antante po detronizaciji Habsburžanov, je poudarjal govornik, da je imela antanta ob mirovni pogodbi priložnost, dotakniti se vprašanja vladavine in zahtevati izključitev dinastije. To se pa ni zgodilo, očito zato, ker se konferenca ni smatrala za pristojno v tem vprašanju. Preprečila je povratek kra-

lja z oboževano silo. To naj bi bile sosednje države vzele z zadovoljstvom na znanje, toda niso se zadovoljevale s tem. Vlada se ni mogla protiviti pritisku. Govornik smatra za svojo dolžnost, da protestira v imenu vseh madžarskih državljanov proti temu, obenem pa izraža žalost vseh Madžarov, da je trpela pravica in varnost madžarskih državljanov, sijaj in ugled madžarske svete krome.

Debata se jutri zaključil.

MADŽARSKI ZAKON O DETRONIZACIJI IN MALA ANTANATA.

— Budimpešta, 5. novembra. (Izv.)

Na današnji seji bo zakon o detronizaciji Habsburžanov sprejet v prvem in drugem branju. Jutri v nedeljo je določena posebna seja za tretje branje, na kar bo zakon v ponedeljek sankcioniran in razglašen.

V političnih krogih se ventilira vprašanje demisije Bethlenove vlade. Vlada hoče z demisijo ugotoviti odgovornost za ta državni akt, niena demisija ni formalna, marveč temelji na določilih ustave.

V političnih krogih je dalje razširjena vest, da mala antanta ni zadovoljna z vsebino zakona, posebno ne s § 3. o svobodni volitvi kralja, češ, da je še vedno odprta možnost, da madžarski nacionalisti pozovejo na prestol nekakega člana habsburške dinastije. Zanimivo je tudi dejstvo, da zunanji minister grof Banffy ni pravočasno sporočil vsebine zakona niti zastopnikom velike antante. Splošno smatrajo, da je madžarska z zakonom ugodila v bistvu zahtevam velike antante.

— Državna posredovalnica za delo. Dela iščejo: pisarni, počti, rudarji, kovinarji, peki, mlinarji, mesarji, natakarji, natakarice, sluga, strojniki, kuračji, dinarji, dninarice, šivilje, vzgojiteljice, služkinje, kuharice, vajenci. V delo se sprejmejo: mizarji, ključavničarji, stoljarji, usnarji, zidarji, tesarji, krojačji, čevljarji, vzgojiteljice, služkinje, kuharice, vajenke, vajenci itd.

— g Nov Priročen pristojbenik izide tiskovno decembra in bo obsegal na preko 200 straneh in sistematično, abecedno urejeni razpredelbi vse pristojbine v smislu novega, sedaj od zakonodajnega odbora narodne skupščine odobrenega načasnega pristojbinskega zakona, kakor tudi vse s o d n e in poštne pristojbine. Upuštevane so pa tudi še prejšnje, veljavne posebnih zakonov in odredb veljavne pristojbine in olajšave. Knjiga stane broširana 10 din., kot priporočena tiskovina din. 1150 ter je jako praktična in neobhodno potrebna za vse pisarne, urade, trgovce in za privlačnike, ki imajo posla z oblastmi. Radi omejene naklade je takoj naročiti pri izdajatelju: Dr. Ivan Černe, Gospodarska pisarna, Ljubljana. Pri naročilih nad 100 izvodov 10%, nad 500 izvodov 20% popust. Denar je vnositi ob naročilu ali pa nakazati na čekovni račun št. 10368.

— g Načrt za ustanovitev rezervne banke za Srednjo Evropo. Iz Budimpešte poročajo: Frank Vanderlip je razložil zastopniku belgijske dopisne agencije načrt za ustanovitev rezervne banke, ki naj služi v rešitev narodov srednje Evrope. Banka bi razpolagala z jamstvenim fondom v znesku milijarde dolarjev in bi imela možnost izdati pet milijard mednarodnih bankovcev, ki bi užívali zaupanje Zedinjenih držav. Na ta način bi se zmanjšalo kroženje papirnatega denarja v prizadetih državah.

— g Bolgarsko posojilo v Angliji. Sofijski listi poročajo, da je sindikat angleških bank ponudil bolgarskemu finančnemu ministru posojilo v znesku dveh milijonov proti 7% obrestni Posojilo bi se izplačalo v valuti in ne v blagu, kakor je to ponujala skupina pariških bank. Angleško posojilo se more uporabiti za vse potrebe in ne samo za gradbo železnic, kakor je to zahteval Pariz. Bolgarska vlada se navi samo s to ponudbo.

— g Švicarsko posojilo Romuniji. Iz Bukarešte poročajo, da je ministrski svet potrdil posojilo, sklenjeno v Švici, v znesku 40 milijonov frankov. Posojilo se bo uporabilo za pošto, brezovaj in železnice. Posojilo se mora povrniti l. 1923 in sicer s 7500 vagoni žita letošnje žetve in s 7500 vagoni žita prihodnje žetve. — Finančni minister se je izjavil proti moratoriju za inozemske upnike.

— Tekstilca. Iz krogov manufakturnih trgovcev nam pišejo: V svoji večerajšnji izdaji prijavljate med Gospodarskimi vestmi notico pod gorenjim naslovom. Sicer se temu poročilu o ustanovitvi nove delniške družbe, dasi je v uredniškem delu, pozna od daleč, da je objavljeno proti plačilu, vendar bi v širši, nezadostno poučeni krogih mogoče vzbuditi misel, kakor da doslej ni bilo v naši manufakturni in trikotni stroki zvez s češko industrijo in trgovino ter da morda pri nas ni strokovnjakov prvega reda v tej stroki doslej bilo. Dejstvo je, da imamo v Sloveniji jako krepko zastopano manufakturno stroko, ki je po ogromni večini slovenska. Manufakturi v Sloveniji so imeli od nekdanje živahne zveze s češko manufakturno industrijo, po največ neposredno, deloma pa tudi posredno. Med vojsko in prva leta s vojski pa je bilo težavno delati s Češko zaradi slabega prometa, zaradi nomanjkanja blaga, pa tudi zaradi cen. Narod pa je bil nag in bos po vojski. Tako so prišli tudi Lahit do kuničje. Nekaj časa so čvrsto prodajali. Sedaj na gre hitro nazaj iz raznih vzrokov. Čehi sami so pa po vojski tudi živahno delali z Italijo celo ob času našega prihulšezga trpljenja. Potom Lahov je prišlo češko blago iz prometnih razlogov, tudi indirektno k nam. Tekoče leto so se naše zveze s Češko zelo očvrstle. Kdor ima vprašanje v to kupčilo, mu je znano, kako velikanske vsote češkega denarja rabi ravno sedaj naša manufakturna trgovina. Naši manufakturni trgovci so na svojem mestu. Napačno bi bilo vzbujati misel, da je do ustanovitve nove družbe manjkalo naših zmognih trgovcev te stroke. Manufakturni trgovci pozdravljamo vsak zdrav napredek pri nas na trgovskem in industrijskem polju. Tudi novi družbi želimo na boljših usnehov. Proti temu pa smo, da bi se širilo o naši stroki pravno mnenje. V manufakturni stroki je zelo mnogo trgovcev, kateri skrbje za zelo živahno konkurenco. Diktiranje cen je v tej stroki danes pri nas naravnost nemogoče. Tege ne more storiti noben trgovec, ker je konkurenca ravno dovolj ostrina in so naši ljudje vsakim večjim nakupom v raznih prodajalnah. Manufakturni trgovci v Ljubljani vemo dobro dovolj ceniti gospodarski pomen čim ožjega trgovskega stika s Češko. Dajemo tudi vedno radi prednost češkemu blazu pred onim nam neprilazno provenienčno, če je nakup le količjak združljiv z zdravimi trgovskimi načeli. Vse pa, kar se pri nas ponuja kot »Tschecoslovak«, za nas še ni slovansko in podpore vredno.

Pred neposredno odločitvijo albanskega vprašanja.

— Beograd, 5. novembra. (Izv.) Za danes ob 11. dopoldne je napovedana seja ministrskega sveta, ki bo razpravljal edino o albanskem vprašanju. Po vseh iz Pariza in Londona bo poslaniška konferenca v najkrajšem času razpravljala vprašanje določitve albanskih mej. Ministrski svet sklepa na današnji seji o ukrepih, kako zavarovati naše materialne in moralne interese proti Albaniji. Naša vlada podvzame vse korake, da se albansko vprašanje spravi z dnevnega reda.

— London, 5. novembra. (Izv.)

Državni tajnik zunanjih poslov je izjavil zastopniku tiska, da je angleška vlada z ozirom na prodiranje jugoslovenskih čet proti Albaniji sporočila svojemu poslaniku v Parizu, da intervirna pri poslaniški konferenci za čimprejšnjo rešitev vprašanja albanskih mej. Poslaniška konferenca bo v najkrajšem času razpravljala o tem vprašanju.

— Pariz, 4. novembra. Listi objavljajo iz Tirane poročilo, da se je z ozirom na ofenzivo jugoslovenskih čet v Tirani sestavila vlada nacionalne koncentracije. V Albaniji se vrši intenzivna mobilizacija. Na mejo so poslana ojačenja.

ANTANTA PROTI NASIM PRAVICAM V ALBANIJI.

— d London, 4. nov. Dunajski por. urad objavlja nastopno brez-

žično vest: Antante vesile so od jugoslovenske vlade vselimo zahtevale, da ukine agres. politiko v Albaniji. Dosedanje težkoče pri določitvi albanske meje so odstranjene in poslaniška konferenca določila mejo v par dneh.

— d London, 3. nov. Reuterjev urad doznava, da so zavezniške vlade opozorile beograjsko vlado na jugoslovensko prekoračenje albanske meje.

ALBANSKI UJETNIKI V SKOPLJU. — ITALIJANSKI OFICIRJI.

— Skopje, 5. novembra. (Izv.) Te dni so bili semkaj pripeljani prvi transporti albanskih ujetnikov. Objavljajo, da so naše operacije skoro popolnoma zaključene in da smo zasedli določeno demarkacijsko črto. Skrbno zasnovani napadalni načrti in prožnost naše armade so povzročili med albansko vojsko veliko zmedo, skoro popolno paniko. Čete tiranske vlade so se spustile povsod v divji beg. Pri Ljumkuli smo zajeli 600 vojakov in dva albanska oficirja. Ujeta oficirja sta izjavila, da so jim bili prideleni kot vojaški instruktorji italijanski oficirji, ki pa so se pravočasno umaknili.

— Beograd, 5. novembra. (Izv.) Iz Skadra javljajo, da so Miriditi ušli bataljon vojske tiranske vlade. Med ujetniki so tudi trije italijanski oficirji, ki so vodili operacije proti nam. Posledica nastopa Miriditov je ta, da je v tiranski vojski onadžti notranji razkroj in da vlada v Tirani velika zbežanost.

Madžarski parlament odstavlja Karla Habsburga.

Značilna debata. — Izjava grofa Bethlena. — Proti mali antanti. — Za sijaj in ugled madžarske svete krome.

— Budimpešta, 4. novembra.

Danes dopoldne je madžarska narodna skupščina pričela z debato o zakonu glede odstavitve Karla Habsburga in njegove dinastije z madžarskega prestola. Dolgotrajna debata, posebno govori poročevalca grofa Bethlena in grafa Apponyija, je bila zelo značilna za presojo madžarskega mentaliteta in za stališče madžarskih vodilnih krogov napram mali antanti. Razprava pa danes še ni bila zaključena in se nadaljuje jutri. Do ponedeljka bodo skušali doseči, da bo zakon sprejet v vseh treh branjih, da se tako ugodni zahtevi od antante določena roka.

Protest proti mali antanti.

Poročevalec državno-pravnega odseka, poslanec Štefan Rubinek je podal odseku poročilo in med drugim izjavil:

O Karlovih polkuzih predčasno zasesti prestop.

Dasi končno veljavna ureditev nerešenih vprašanj nikakor ni bila aktualna, so skušali posamni čimhitelj, ne da bi vprašali narodno skupščino, da celo proti njeni volji, rešiti ta vprašanja enostransko. Radi teh obžalovanja vrednih polkuzov, ki so izpostavili državo nevarnostim nove zasledbe, je nastala nujnost, končno veljavno rešiti ona vprašanja, katerih rešitev si je pridržala narodna skupščina v zakonskem členu I. iz leta 1920. Narodna skupščina je bila za nekaj časa podvržena tujim vplivom, ki jih ne moremo drugače označiti, kakor neupravičeno vmešavanje v madžarske notranje zadeve. (Splošno odobravanje.)

Notranje in zunanje komplikacije so imele za posledico, da je ureditev nerešenih vprašanj postala aktualna in da je bila vlada prisiljena, predložiti narodni skupščini omenjeni zakonni načrt.

Državnopravni odsek je priporočil zbornici, naj sprejme zakonski načrt v celoti.

Izjava min. predsednika Bethlena.

Ministrski predsednik grof Bethlen je izjavil:

Zakonski načrt ni posledica razvoja normalnega konstitucionalnega življenja, temveč posledica dogodkov zadnjih dveh tednov. Sedaj je bil predložen narodni skupščini zakonski načrt, ki je z eno potezo prečrtal razvoj štiristo let. Dve okoliščini sta bili, ki sta povzročili, da je položaj v kratkem času dozoril:

1. Oni lahkomiselni polkuz, katerega žrtve sta bila bivši kralj in njegova dinastija (medklicil poslancev Friedrichove stranke: »Sramotilci madžarstva«), kakor tudi mir naroda.

2. Ono popolno stremiljenje, ki se je radi tega polkuz pokazalo pri naših sosedih in katerega namen je bil vmešavati se v naše notranje zadeve in izključiti izvršitev njihovih zahtev z oboževano močjo.

Dogodki, je delal ministrski predsednik, so nam še preblizu, da bi se dali predložiti v objektivni luči. Zgodovina bo izrekla o tem svojo sodbo in on se z mirno vestjo uklanja tej sodbi. Njegova vest je čista in on je prepričan, da je izvršil svojo dolžnost napram domovini. Nikrati pa mora izjaviti, da v imenu madžarske vlade in madžarskega ljudstva slovesno protestira zoper tuje vmešavanje (živahno pritrdovanje v vsi zbornici), ker je storila madžarska vlada vse iz svojega lastnega nagiba, ko se je postavila zoper restavracijo Habsburžanov in jo je onemogočila. Ne razlogi, temveč določene namere so vodili do vmešavanja. (Medklicil: »To je bilo izsiljevanje!«) Slovesno moramo protestirati ne le proti vmešavanju v naše notranje zadeve, temveč tudi zoper to, da se bila stavljen

Narodno gospodarstvo.

— ng Položaj nemške strojne industrije. Splošna poživitev kupčije v zvezi z jako močnim povpraševanjem za izvozno dobavo je prinesla nemški strojni industriji v zadnjem času nova naročila, ki garantirajo polno zaposlenost za več mesecev. Došla so naročila skoro za vse strokine te industrije, v nekaterih skupinah so tako velika, da morajo podjetja do nadaljnjega odklanjati nova naročila, to tem boli, ker so cene za surovine nestalne. Velika naročila za kmetijske stroje so došla v zadnjem času iz Nizozemske in iz nordijskih dežel. Tudi nemški kmetovalci naročujejo že sedaj, ker se boje zvišanja cen. Močno zaposlena je tudi industrija, ki izdeluje tekstilne stroje, zlasti ona za predilne in tkalne stroje, katerih se je mnogo tudi iz inozemstva naročilo. Zaposlenost tovaren za lokomotive nima več prejšnjega burnega značaja, vendar je še vedno zadovoljiva, istotako imajo tovarne za vagonne šte dela za nekaj mesecev. Popoln preobrat je nastopil v industriji za automobile in biciklje. Obe stroki sta močno zaposleni, zlasti tudi vsled inozemskih naročil. Športni teden v Berlinu je močno poživil to industrijo. Pri tem je vpoštevati, da vpliva na te cene podražitev javnih prometnih sredstev. Povpraševanje za stroje, ki se rabijo v stavbnih stroki, je postalo zopet živahnije. Tudi industrija za plavžarske stroje dela pod ugodnimi okolnostmi, istotako je električna industrija zelo zaposlena, zlasti z naročili za dinamo-stroje, motorje in stroje za velike sile, tako da se mora v številnih obratih delati preko časa.

— ng Romunska žetev leta 1921. Po najnovejših, romunskemu poljedelskemu ministru došlih poročilih izkazuje letošnja žetev žita naslednje rezultate: pšenice 2 milj. 645 tisoč, 850 ton, rži 267. 690 ton, ječmena 1.414.450 ton, ovsal. 006930 ton, koruze (se ceni) 3. 840.000 ton.

Od tega se potrebuje za seme; pšenice za 3.700.000 hektarjev po 180 kg 666.000 ton, rži za 340.000 hekt. po 160 kg 61.200 ton, ječmena za 1.470.000 hekt. po 160 kg 235.200 ton, ovsu za 1.000.000 hektarjev po 140 kg 140.000 ton, koruze za 3.500.000 hekt. po 30 kg 105.000 ton.

Za prehrano romunskega prebivalstva se rabi: Za mestno prebivalstvo, ki šteje 2.700.000 prebivalcev, (1 kg dnevno) v 360 dneh 987.160 ton pšenice, za prebivalstvo na deželi, ki šteje 12 milijonov ljudi, 600.000 ton pšenice in rži ter 3.720.000 ton koruze; pri tem se računa 50 kg pšenice za osebo na leto in 310 kg koruze za osebo na leto. Za prehrano 1.485.000 konj se potrebuje 543.670 ton ječmena in 534.670 ton ovsu. Tovarne za pivo in špirit potrebujejo 100.00 ton ječmena. Če se odračuna domačo potrebačično, preostaja od letošnje žetve za izvoz: pšenice in rži 599.180 ton, ječmena 542.800 ton, ovsu 332.260 ton, skupno 1.474.240 ton. K temu prihajajo še snatne količine ki so ostale v deželi od prejšnjih žetev, ker jih radi transportnih težkoč doslej ni bilo mogoče izvoziti.

— ng Kanal Suez. Uprava suzeškega kanala zaznamuje v času od 1. jan. do 16. oktobra 1921 skupne dohodke v znesku 113.760.000 frankov proti 116.190.000 frankov v istem razdobju lani. To pomenja

zmanjšanje dohodkov v znesku 2 milj. 340 tisoč frankov leta 1921.

— ng Uvoz umetne svile v Nemčijo. Vsa zastopstva industrije, ki delujejo umetno svilo, so sklenila zahtevati, da ukine vlada uvozno prepevod za umetno svilo, ker domača produkcija ne krije potrebščine.

— ng Komercialno razsodišče v Čehoslovaški. Zveza čehoslovaških izvoznikov in uvoznikov je skupno s trgovskimi zbornicami ustanovila razsodišče, ki ima presojati pritožbe o pomanjkljivih dobavah v inozemstvo in nastopiti proti morebitnim dobaviteljem.

— ng Danška narodna banka. Čisti dobiček za leto 1920/21 znaša 11.296.064 kron proti 10.443.739 kron lanskega leta. Dividenda je določena na 10 odstotkov. Obtok bankovcev se je zmanjšal tekom finančnega leta od 541.200.000 kron na 481.600.000 kron.

— ng O ameriškanski težki industriji. Meseca avgusta se je izvozilo samo 73.792 ton železa in jekla, to je najmanjša količina, ki se je od leta 1909 sem tekem enega meseca eksportirala. Meseca julija letos je znašal izvoz še 86.523 ton, avgusta 1920 pa 431.484 ton, kar jasno osvetočuje krizo v odicemu. Po poročilih strokovnega lista »Iron Age« ni misliti na prenehanje krize pred letom 1922. Za merilo za stanje ameriške težke industrije je smatrati mesečne čiste dobičke združbe »United Steel Corporation«. Ti so padli od začetka leta do konca junija do 60%, januarja 1921 je znašal čisti dobiček glasom izkasa 14.387.000 dolarjev, junija pa je padel na 6.823.000 dolarjev, v ustreznih mesecih leta 1920 je znašal 13.503.000 dolarjev in 15.759.000 dolarjev.

Gospodarske vesti.

— g Tržne cene v Mariboru so tudi za prvo polovico novembra ostale v glavnem iste, kakor v drugi polovici oktobra. To velja predvsem za maksimirane cene pri mesu, masti, ribah, kruhu in krompirju. Poskočile pa so cene pri mleku od 6 na 8 K, na 8-12 K. Zvišale so se tudi cene pri žitu in moki povprečno za 1 K pri kg.

— Svinjski sejem v Mariboru 4. novembra: Na sejem so pripeljali to pot malo svinj, samo 254. Zato pa je bila kupčija živahnija, zlasti je bilo zopet mnogo kupecov od štajerske - koroške meje. Cene: 4 tedne stari komad 80-100 K, 5-6 tednov stari 160-200 K, 6-8 tednov stari 300-350 K, 4-6 mesecev stari 800-900 K, 8-10 mesecev stari 1600-2000 K, 1 leto stari 1600 do 2000 K, 1 in pol leta stari 2800-3000 K, plemenske svinje kg žive teže 26-28 K, polpitane, zaklane kg 34-36 K.

— g Bolgarska nam izroča premog. Naša komisija je dobila od Bolgarske iz rudnika Ternik v imenu vojne odškodnine 69.131 ton premoga. Ostanek bo Bolgarska izročila še tekem tega meseca.

— g Pravilnik za izvrševanje določil o državni trošarini iz začasnega zakona o državni trošarini, takšah in pristojbinah, čigar predpisi so dobili obvezno moč že dne 1. septembra t. l., je izšel sedaj tudi v slovenščini, in sicer v »Uradnem listu« št. 183. Posamezen izvod te številke, ki obseva 20 strani, stane 5 kron.

— g Kam pojde letošnji češkoslovaški sladkor? S Češkega poročajo, da je Angleška naročila za znaten del letošnjega letošnjega sladkorja. Plačala je za 1 angl. cent (50.8 kg) granularni 20 šilingov, za kocke 25 šilingov (360 in 440 Kč.) Tudi Švica, baltske dežele in Carigrad so poslale naročila za sladkor.

Dnevne vesti.

V Ljubljani 5. novembra 1921.

— Obč. sveta redna seja bo v torek, dne 8. t. m. ob 17. v mestni dvorani. Dnevni red: Poročilo mestnega magistrata glede raznih prošelj za sprejem v domovinsko zvezo. Volitev kuratorija mestnega deklarskega liceja. Finančnega odseka poročila: 1. o računskem sklepu Mestne hranilnice za leto 1920. 2. o dopisu magistrata glede prispevka mestne občine za obrtno-nadaljevalne šole. 3. o prošnji učnega osebja mestnega deklarskega liceja za izenačenje plač s plačami profesorjev v državni službi. 4. o prošnji Zveze organiziranih mestnih uslužbenec za enkratni nabavni prispevek. 5. o prošnji prevoznika Turka za zvišanje odškodnine za mestne vožnje. 6. o dopisu tržnega nadzorstva glede zgradbe lastne pisarniške lope. Proračunska razprava.

— Klub občinskih odbornikov JDS ima svojo seja v ponedeljek 7. t. m. ob 18. v mestni posvetovalnici. Vsi občinski odborniki JDS so vabljeni, da se zanesljivo udeležijo te seja.

— Kaj pa to pomeni? Včeraj smo poročali, da je predsednik finančnega odseka v občinskem svetu g. Kocmur predlagal, naj se ljubljanske vojašnice, ki so last mestne občine, podero in porušijo, stavbeni material razpeča ter prodado tudi z rušenjem vojašnic pridobljene parcele. Radi te novice se je oglašila današnja »Jugoslavija«, ki sicer ne more tajiti, da je bil dotični predlog res stavljen v finančnem odseku, pač pa skuša kuriozno Kocmurjevo idejo zakriti s tem, da govori o »žalostni liberalni dedščini in nevhvaležni nalogi, iskati kritje za liberalne deficite.« Ne vemo, zakaj se »Jugoslavija« razburja radi g. Kocmurja, ki je edini odgovoren za svojo brihtno idejo, ko je vendar znano, da pripada Kocmur sočialno demokratični stranki. Ali je g. Kocmur, ki sicer ne živi v baš najlepšem soglasju z vodstvom sočialnodemokratične stranke, morda usojil med Peskove pristaše? V današnjih časih ko je značajnost naucecneje blago, bi bilo tudi to možno. Kar se tiče »žalostne liberalne dedščine«, bo se že poskrbelo, da bodo gotovim ljudem še pošteno prizrznani jeziki.

— Občinsko sodišče za pobiranje draginje v Ljubljani. Kakor nam službene poročajo, je na svoji seji dne 2. t. m. določilo izmed svojih članov g. Adamiča, g. Golmayerja, g. Kralja in g. Tumpelja, da smejo v smislu uredbe za pobiranje draginje z dne 17. junija 1921, št. 253 pregledati vse zaloge življenjskih potrebščin ter od lastnikov teh zahtevati na licu mesta vsa poljsnina in dokaze, ki so potrebni obč. sodišču pri določanju maksimalnih cen, kakor tudi pri izrekanju svojih kazenskih določb. V to svrhu se jim izstavijo potrebne legitimacije obč. sodišča. Pri teh poizvedbah se bo po možnosti udeleževal tudi predsednik obč. sod. g. Fr. Rupnik. Prve razprave o dosedaj vloženi ovadbah se bodo razpisale v kratkem, s čemur bo pričelo obč. sodišče s svojimi rednimi razpravami. V to svrhu se sestavi tudi potreben pravilnik. Urad posluje na magistratu. Leva hiša v prtiličju na levni in sicer začasno od 9. do 12. dopoldne in od 15. do 18. popoldne. Člani obč. sodišča zavračajo časopisne vesti, češ da zahtevajo po 80 K na uro za svoje poslovanje. Resnica pa je, da bo te dnevnic določil mestni obč. svet v svoji prvi seji.

— Jugoslovensko - češkoslovaške Lice ustanovljeni občini zbor se vrši v sredo dne 9. t. m. ob 20. v mestni zbornici na magistratu. Na dnevnem redu so volitve odbora in sicer: predsednika, 2 podpredsednikov, 12 odbornikov, 6 namestnikov in 2 revizorjev. Novo društvo si je nadelo nalogo gojiti bratske stike med češkoslovaškim in jugoslovenskim narodom tako na kulturnem kakor na gospodarskem polju ter skrbeti za čim najtesnejše zблиžanje obeh bratskih narodov. Vse one, ki jim je slavnska vzajemnost ideal in ki se svedejo velike važnosti kulturnega in političnega zблиžanja in spoznavanja s češkoslovaški in jugoslovenski, vabimo, da se udeležijo občnega zbora in vstopijo v klub društvenikov. Nadajamo se, da ne bo nobenega narodno zavednega Slovenca, nobene rodoljubne Slovenke, ki bi ne pristopila tej veljavni organizaciji. Prizgane sprejemajo redakcije vseh ljubljanskih listov.

— Proslava 28. oktobra v Ljubljani. V proslavo velikega češkega praznika je priredil češki generalni konzul g. dr. Beneš slavnosten koncert, ki je bil prvovrstna prireditev pa tudi sijajna manifestacija češko-jugoslovenske vzajemnosti. Kakor je ob preobratu geslo: »Zvestoba za zvestobo« blagoslovlilo mlado češkoslovaško in jugoslovensko svobodo, je v dneh Karlovega puča isto geslo potrdilo to svobodo. In da se je izvršila ta sijajna manifestacija na tako lep in slaven način, je zasluža generalnega konzula, ki je s tem vnovič dokazal, da je eden prvih pionirjev na polju prave slavnske vzajemnosti. Proslava 28. oktobra pa je imela še drug važen pomen, ker ves kosmat dobiček v znesku 12.749,20 je pripadel jugoslovenski Matici. Tako je bila sijajna slovanska manifestacija tudi re-

alna pomoč neodrešenim. Zato čuti odbor Jugoslovenske Maticice kot svojo dolžnost, da se naitopleje zahvali vsem, ki so pripomogli, da je uspela proslava 28. oktobra tako sijajno. Osobito pa velja njegova zahvala gospodu generalnemu konzulu dr. Otakarju Benešu, dalje vsem, ki so sodelovali pri koncertu, kakor tudi zavedni Ljubljani, ki je tako polnoštevilno posetila koncert. V imenu zatiranih iskrena hvala vsem!

— V radikalno stranko je vstopil naš beogradski sotrudnik g. dr. Leopold Lénard. »Samoupravca z dne 3. t. m. pridobuje tole njegovo izjavo: »Kot sin slovenskega plemena našega naroda, ki je najbolj zainteresiran na velikosti in moči naše države, smatram za svojo dolžnost, da pristopim k narodni radikalni stranki, ki je od svojega početka največ delala in storila za naše osvobodjenje in narodno ter politično ujednjenje, in prosim, da sprejme to mojo prijavo.« Beograd, dne 1. novembra 1921. — Dr. Leopold Lénard.

— Popravki poštnega ravnateljstva. Glede na notico pod zaglavljem »Slučaj, ki ni več slučaj« ki je bila objavljena v »Slovenskem Narodcu« št. 162 od 23. julija t. l., zahteva podpisano poštino in brzojavno ravnateljstvo, sklicujoč se na določila § 19 tiak. zak., da prinesete v eni prihodnjih številki »Slov. Narodca« na istem mestu in s istimi črkami, kakor gori omenjeno notico, tale uradni popravek: Ni res, da je izvestitelj »Slovenskega Narodca« v Zagrebu dne 21. julija t. l. okrog polnočnega opetovano zahteval telefonsko zvezo s uredništvom »Slovenskega Narodca«, res pa je, da take zveze ni zahteval ob navedenem času v Zagrebu nihče, ker ni bila prijavljena pri telefonski centrali v Zagrebu. Ni res, da je dobilo o priliki, ko je bila dne 21. julija t. l. popol dne telefonska zveza naročnika št. 24 (»Slov. Narodca«) s telefonsko centralo v Ljubljani prekinjena, uredništvo Slov. Naroda ob pol 8. zvečer telefonsko obvestilo, da se je po dlgem iskanju dognalo, da je bila telefonska žica — prerezana. Res pa je, da se ni rabil izraz »prerezana«, ker tega izraza v tehničnem izrazoslovju sploh ni, ampak je mehanik, ki je iskal napako, sporočil zastopniku »Slovenskega Narodca«, da je bila žica v delilniku zaradi hibe v materialu pretrgana. Takih napak, ki se od časa do časa pri vsakem naročniku lahko pojavijo, ni mogoče takoj zapaziti, ker je v stremenu na gosto zloženih več sto tankih žic. Direktor pošta i telegrafa za Slovenijo: Debelak. — Glede na notico pod zaglavljem »Kje je ostala Draškovičeva brzojavka«, ki je bila objavljena v 163 številki »Slovenskega Narodca« dne 24. julija t. l. zahteva podpisano poštino in brzojavno ravnateljstvo, sklicujoč se na določila § 19 tiak. zak., da prinesete v eni prihodnjih številki »Slovenskega Narodca« na istem mestu in s istimi črkami kakor gori omenjeno notico, tale uradni popravek: Ni res, da je bila neka brzojavka, ki je bila predana v Beogradu dne 17. julija t. l. dostavljena uredništvu »Slovenskega Narodca« dne 21. julija t. l. ob 19. uri 30 min., res pa je, da je bila ta brzojavka predana v Beogradu dne 21. julija t. l. ob 14. uri. Direktor pošta i telegrafa za Slovenijo: Dr. Debelak.

— Ljubljanski mesija. G. dr. Karel Triller nas je naprosil, da ugotovimo, da ni inspiriral in da ni prav v nobeni zvezi z notico »Ljubljanski mesija«, ki smo jo priložili v včerajšnjih številki. Konstatujemo, da smo dobili informacijo o seji finančnega odseka od osebe, ki ni občinski odbornik.

— Ljubljana zopet brez podžupana. Ljubljana je začasno zopet brez podžupana. Novoizvoljeni podžupan g. Riko Jug ne bo mogel opravljati svojih poslov, ker se je moral odzvati vojaškemu pozivu ter oditi na orožno vaie.

— Dragi sodniki ali mali računar. Z ozirom na našo notico pod tem zaglavljem v št. 248 se nam poročila iz Maribora od poučene strani, da so vesti, ki so se lansirale v razne liste, da dobivajo funkcionarji obč. sodišča za vsako uro 80 K nagrade, potvorbna resnice. Dnevnic 80 K, ki jih dobiva pri rednih sodiščnih vsak porotnik, so določene za celo sejo. Seje pa trajajo radi obilice gradiva in razprav najmanj po 3 ure, večnoma pa so 4 ure. večkrat celo po 6 ur pozno v noč do 24. ure. K temu pripominjamo, da so se naša izvajanja in prvi notici oprlra na vesti, objavljene v dnevnikih. Te vesti niso bile demantirane in so vedele povedati, da člani zahtevajo po 80 K od ure. Prejeto poljsnino drage volje temeljemo v vdnosti. Nikomur nočemo delati krivice. Ostane pa dejstvo, da narastejo za upravo teh sodišč kolosalni stroški, ako prično delovati po vseh občinah take sodišča s 5 člani tudi, ako se honorira vsaka seja članom po 80 K.

— Nazori in značaji. Neki sočialni demokrat je pred volitvami v konstituanto vprašal vodjo slov. separatistov, kateri stranki bo dal svoj glas. Mož je odgovoril, da Kristana ne voli, ker je leta kot sočialni demokrat vendarle buržuji; izmed ostalih strank mu je sicer najbolj simpatična SLS, ker se upira demontiranju slovenstva, vendar pa se za njo še ne more odločiti,

zato se bo raje vzdržal volitve. Med tem so se razmere zopet spreminile in dotični gospod bo nemara pri prihodnjih volitvah že krenil v krdele SLS, pač zato, ker je stranka vse storila, da bi preprečila njeovo imenovanje in posadila na njegovo mesto svojega somišljenika.

— Ne simpatizuje s Sokoli... Poročajo nam: Mož, ki ga ne prištevajo klerikalcem in ki sam odbija vsako podtikanje, da bi bil somišljenik g. Korošca, se je nedavno tega izrazil takole: »Moja hčerka ne more simpatizirati s Sokoli, zato gre raje k Orlovc.« Beležimo, obenem pa prosimo dopisnika, da nam pove, kdo je ta mož, ki sicer ni klerikalec, pač pa hoče imeti svojo dečo klerikalno.

— Po § 19. tiskovnega zakona. Na drugem mestu pridobimo dva popravka poštnega in brzojavnega ravnateljstva, ki se oprlra na prošnji § 19. starega tiskovnega zakona. S sklicevanjem na ta paragraf je že dovolj označena njih notranja vrednost. O popravkih samih spregovorimo prihodnje, ker nam danes to zabranjuje zastareli zakon.

— Nered pri telefonski upravi. Pišejo nam: Državna ljubljanska bolnica že 12 dni nima telefonske zveze. Kljub ponovni urgentni in prošnji se ne more doseči, da bi se ta za obelstivo in bolniške važna prga v čim najkrajšem času vzpostavila. Pozivljamo merodajne kroge, da se za to pobrigajo. Pripominjamo, da je bilo tudi poličsko ravnateljstvo skoro teden dni brez vsake telefonske zveze.

— Tržaška posojilnica in hranilnica v Trstu pozivlja vse imetnike od nje izdanih hranilnih in deležnih knjižic, katere še niso bile po požigu Narodnega doma (Balkana) v pregled predložene, da jih predložijo in pa priporočeno vpošljejo v svrhu pregleda (priložiti naj se znanke za povrnitev knjižic): Kmetiski posojilnici v Ljubljani. Deležev in hranilnih vlog onih knjižic, ki ne bodo do konca novembra t. l. predložene, ne bo mogla Tržaška posojilnica in hranilnica vpoštevati pri obrestovanju in bo morala odkloniti odgovornost za vse event. posledice.

— Promocija. V ponedeljek promovira na univerzi na Dunaju g. Nenad Peva c, sin inženjerja Gjorgja Pevca, vsitega nadzornika Južne železnice v Ljubljani za doktorja prava.

— Profesorica konservatorija v Petrogradu ga. Ščenkova želi dati ure na klavirju; je že 15 let prvovrstna učiteljica in podučuje najvišje tečaje v glasbi. Stanuje v hotelu »Tivolje«. Gospa je ruska begunka in soproga generala-begunca. Priporočamo jo!

— Pomožna akcija proti suši. Politična oblast v Mariboru je že poskrbela za ustanovitev pomožne akcije za posledice suše. Ohrnila se je na vlado, da preskrbi masti in koruze bodisi v naturi ali v kreditu. Pomožna akcija apelira predvsem na odpomoč tistih hribovskih občin, ki so glede pridelkov tudi sicer navezane le na nakup živeža, zlasti koruze, ki tam sploh ne obradi, ki pa je kot glavna piča za svitje neobhodno potrebna. Pri vspehah te akcije prihajajo v prvi vrsti v poštev revni sloji, ki si ne morejo nabaviti masti. — Okrajno glavarstvo Maribor je torej že storilo svolo do žnost. Temboli čudno se nam zdi, da mestna občina, katero imajo sočialisti v rokah, vsaj kolikor znano, doslej še ni čisto nič storila za aprovizacijo mesta preko žime in za spomlad. V mestni klavnici se dan za danem kollejo prešči namenjeni za izvoz, na mariborskih kolodvorih se odpravljajo vlaki tudi z živim blagom proti Nemčiji, pri nas pa kmalu ne bo dobiti masti niti za drag denar več. Tu ne pomaga nič vse maksimiranje cen potom občinskega sodišča ter stroge kazni, ki ostanejo navadno le na papirju. Še bolj opasno kakor na deželni bo postalo v mestu s tolikimi tisoči nezadovoljnega delavstva in že zdaj gladnih penzionistov, ako se tudi mestna občina ne bo vsaj v zadnjem trenutku zganila, da se saj omilijo posledice suše.

— Carinsko - tarifni tečaj. Da se ustrezne nastali nujni potrebi seznaniti se s sedaj veljavnimi, obširnimi predpisi, ki urejajo naše carinstvo, kakor tudi s temeljnimi načeli carinskega tarifiranja in deklariranja, se otvori s privoljenjem oddelka ministristva trgovine in industrije v prostorih državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani poseben carinsko - tarifni tečaj, ki ga bo vodila praktično izveščana učna moč. Pouk se bo vršil vsak delavnik od 6. do 7. zvečer, oziroma po dogovoru udeležnikov. Tečaj bo trajal približno šest mesecev. Po potrebi se bo doba podaljšala. Tečaj se priredi, ako se pričelasi vsaj 15 udeležnikov, ki morajo kriti stroške tečaja. Pouk se prične 15. novembra t. l. ob 6. uri zvečer. Vpisovanje se vrši vsak delavnik od 11. do 13. dopoldne pri ravnateljstvu državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani in se zaključuje dne 12. novembra t. l. K vpisovanju je treba prineseti sadnje žolako izpravičevalo. Obenem je treba položiti učenjs. Nadaljna poljsnina dne ravnateljstvo.

— Gradskim poglavarstvom i upravnim opčinama gradova i mesta naše domovine. Zarehaška akademsko omladina podize si inicitativom o. g. prerokator prof. dr. Karla Padomničca »Dječak doma. Opremenitrošev« za gradnju imala bi pokriliti sabirna akcija »Aktionoz komiteta«, u kome su zastopani v'ada, privredni i finansijski krugevi i profesori zagrebačkih visokih škola. Kraj sveg marnog nastojanja toga komiteta, inak se nije sabrao dovoljan kapital, koji bi odgovarao proračunu gradnje,

več je i kraj velike vladne subvencije ostao veliki dio predvidjenih troškova bez pokriva. Ovo je prvi puta u historiji svedučila na Slavenskom jugu, da se akademsko omladina pretvara u radnike, u težake, samo da obezbijedi sebi i svome pokolenju stanovanje, a to znači obezbijediti studij. Odziv rodoljubnih građana bio je vrlo živ, ali kraj svega toga ne može se likvidirati sa sabirnom akcijom, jer je još uvijek potrebna svota od K 2.000.000.—. Stoga se razloga obratoma na dva građanska poglavarstva i upravne općine gradova i mesta naše domovine, da toj akciji pomognu novčanim prinosima, jer će ona riješiti stambenu krizu studenata, obezbijediti im nauku i spasiti mnoge od nalopasnijih bolesti, koje im prijeto od ovako loše ili nikakove nastambe, kojoj su danas izvršeni »Aktionoz komiteta« za gradnju »Dječak Doma« Visokoločaca, upravlja ovu molbu na sve obćine s razloga, što se u Zagrebu na studiju nalaze djaci iz svih krajeva naše domovine, pa se stoga nadamo, da će ovaj apel postići potpuni uspjeh, i da će svi, na koje je molba upravljena, pristojiti u pomoć ovoj akciji, a time i cjelokupnoj akademskoj omladini.

Glavno tajništvo »Aktionoz komiteta«. — Smrtna kosa. V sanatoriju v Topolščici je umrl trgovec s klobuki v Ljubljani g. Franc Šmalc. Prepeljejo ga v Mirno, kjer bo pokopan. — V Ljubljani je umrla ga. Frančiška Kadje v c V Škofji ulici št. 12 je umrla v 77. letu starosti ga. Marija Marjeta Mazil. Blag jim spomin!

— Umrl je v Razdrtem g. Lenart Del Linz.

— Požar na Mirju. Okoli 19. je večraj 4. t. m. dvakratni stral z Grada nranili, da je izbruhnil požar v mestu. V šupi avtogaraža g. Inž. dr. Kasala v Tobačni ulici je izbruhnil požar, ki se je bliskovito razširil na vse bližnje predmete. Požar je v bencinu dobil izdatno hranilo in je bila valed tega lokalizacija zelo otežkočena. Požar pa je tudi zahteval dve človeški žrtvi. Vnelo se je bližnje stanovanje. Ljudje so z naglico rešili hišno opravo. Pri tem pa sta zadobila znatne opekline posestnik g. Ivan Traven in njegova hčerka gđ. Minka. Prepeljali so ju takoj v javno bolnico na dermatološki oddelak. Na lice požara je takoj prispela gasilna družba tobačne tovarne in za njo ljubljansko gasilno in reševalno društvo. Obe požarni brambi sta z velikim naporom in požrtvovalnostjo požar lokalizirali na avtogaražo. V garaži sta popolnoma zgorela dva osebna avtomobila. Skupno škoda cenijo nad pol milijona kron. Požar je trajal dve uri. Garaža in avtomobili niso bili zavarovani proti požaru. Po mnenju strokovnjaka je požar nastal valed eksplozije. V garaži ni bilo velikih zalog bencina, edino le v rezervuarih. Dve osebi ste hoteli vzeti zvečer iz rezervara nekaj bencina, ki je pa eksplozivno valed približanja luči. Eden avto je bil vredem 300.000, drugi 200.000 K, ostala škoda nad 100.000 K.

— Nesreča pri požaru. Marija Traven, posestnikova hči iz Tobačne ulice zastilnaka je izpovedala, da je šla s svetilko v inž. dr. Kasalovo avtogaražo iskati si neko žico. V trenutku, ko je stopila v garažo, se je vnel bencin in tej je goreč bencin buhnil v obraz in roke. Nasprotno pa se neki drugi gospodin, ki je šla istočasno z njo po drva, ni nič zgodilo. Oče gori navedene pa se je opeknel po vratu in levi roki, ko je vlek el omaro iz stanovanja. Očetova poškodba je lahka, hčerina pa težka.

— Nesreča. Lovrnc Pur, drvar na Hrušici pri Jesenicah, je šel po tiru na Blejsko Dobravo. Ko se je hotel ogniti nasproti vozečemu vlaku, je vsled teme zdrknil po škarpri in si pri tem zlomil levo bogo.

— Padee. Čop Matevž, kolar na Bledu, je pomagal podirati neko verand, pri tem pa je padel na tla in si pri padcu poškodoval levo nogo.

— Tatvina koleca. Iz vože gostilno Ivane Oblek na Tržaški cesti je Benjamin Salmički neznan tat odpeljal 8000 kron vredno kolo.

— Koncert v dvorani hotela »Tivolje«. V nedeljo, 6. t. m. igra godba Dravske divizije od 13. do 20. Vstopnina prosta. Domače jetrno in krvave klobase. Izborna vina. Se priporoča Vek. Dolničar.

— Delniška pivovarna Laško-Zalec. Med naša zavedna narodna podjetja štečemo »Delniško pivovarno Laško-Zalec, ki je v zadnjem času z vpeljavo najnovjših tehničnih predmetov svoj obrat popolnoma reorganizirala in modernizirala. Pod'etje priporočamo!

— Rude in vodne sile v naši državi. Potnik, ki je veliko let potoval po Liki in tudi Črni gori nam piše: Svetočasno se mi je povedalo, da je vse polno rude po teh krajih in sicer v vasi Divo selo 6 km od Gospiča se nahaja železna ruda baje kar na crhu, da se kar s palico odbije, premoz se dobi tudi v okolici Gospiča proti Velebitu v selih Pozarište, Klanac ali vsaj tam blizu. Dalje pri Korenici in Lapcu ter Kulen-Vakufu. Tudi Črnogorci so mi pravili, da je blizu Podgorice v selu Dnohi premoz ter v reki Morači baje tudi zlato. Ah je kdo to že preiskal? Pri tej priliki bi tudi omenil, da je v bližini Gospiča blizu kraja Perušić nadomestilo za nam ugrajljeno Postolnsko jamo. Sedaj ko gre železnica do Gosniča bi ne bilo tako težko si vse to ogledati. Pred več leti je šla večja družba v to jamo in si je za takrat naročila baklje z Dunaja. Kaj je n. pr. s Plivčički lezerji? Blizu Otočca 3 km oddaljeno je vas Ščivca, tam se nahaja lezero z vodnadi. Vse te vodne sile so neizrabljene, a proizvajale bi lahko veliko množino konjskih sil. Nekdaj se se Francoze zanimali za vse to, tudi za osušene Skadrskega jezera, ali kakor pravijo Črnogorci »Skadrskega blata« so bili že načrti narejeni. Naj

bi se merodajni faktorji zanimali za vse to ali si vsaj ogledati te kraje.

— Ureditev šolstva ob avstrijski meji. Iz Maribora nam javljajo: Proti državnim hujškam in sploh malkontenti so imeli doslej mnogo »zhvaložnega« opravka z občiki, češ Jugoslavija si ne tako važni obmejni postojanki kakor je takozvana Apaška kotlina niti ne more ustanoviti svojih lastnih šol ter pošilja raje naše otroke v ljudsko šolo preko meje k avstrijskim učiteljem oziroma jih vzdržuje za našo dečo, kateri ti učitelji, prepojeni nem. avstrijskega duha, vzgajajo v protijugoslovenskem duhu. Z bzirom na dejstvo samo ti občiki sicer niso bili neupravičeni; toda oni, ki so z njimi razburjali duhove obmejnega ljudstva, niso obenem tudi povedali nujnih razlogov, zakaj je bilo temu tako — je moralo tako biti. Glede razlogov bolje, da tudi mi ne govorimo o njih; zatrjujemo na lahko iz merodajnega vira, da so bili v našem obmejnem interesu neodložljivi. In nadalje zatrjujemo lahke, da je teh razmer sedel Loncec. Naša obmejna politična oblast je že poskrbela, da odslej ne sme nobeden naših šoloobveznih otrok več preko meje v šolo. Šolarji v zgor. čmu-reškem okrugu so že vložili v sledečo šolo na našem ozemlju in sicer: Mieta-dorf, Marija Snežna, Lokavec, Sladki Vrh, Šola v Zgor. Čmureku se bo opustila, ker bi poprava ozir. adaptacijo šole v gradu stala preveč. Da pa obenem še ni rešeno vprašanje davčnine za te obmejne šole, to ni krivda politične oblasti, ki gre do ta rešitva obmejnim šolam z raznimi pripomočki rados-darno na roke, v kolikor je to mogoče.

Kultura.

REPERTOIR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Sobota, 5. novembra: Kozarec vođe. Č. Nedelja, 6. novembra: Golzata. Izven Ponedeljek, 7. novembra: Oče, E. Torek, 8. novembra: Zaprtó. Sreda, 9. novembra: Revizor. Izven. Četrtek, 10. novembra: Komedija znóš njav. Izven. Petek, 11. novembra: Revizor. D.

Opera:

Sobota, 5. novembra: Rigoletto. D. Nedelja, 6. novembra: Boheme. Izven Ponedeljek, 7. novembra: Zaprtó. Torek, 8. novembra: Boris Godunov. A. Sreda, 9. novembra: Boheme. E. Četrtek, 10. novembra: Rigoletto. B. Petek, 11. novembra: Evangeljnik. C.

— Kvartet Zika v Pragi. (Kritika »Narodnih Listov«, kritik dr. Šilhan.) Štirje mladi glasbeniki, trije absolutni praškega četiri tržaškega konservatorija, so se našli v opernem orkestru Ljubljane in se našli v umetniških težnjah, ki hrepene višje, kot je segalo njih dosedanje delovanje. Našli so si tudi pot do urednitvenja svojih umetniških ciljev: Osnovali so si februarja meseca 1920. leta godalni kvartet. Vebalji so z lubeznico, z resnostjo in navdušenjem, v kolikor jim je seveda dopuščalo pedagoško delovanje na konservatoriju in sodelovanje v gledališkem orkestru. Idealizem jih je privedel do tega, da so zapustili svojo službena mesta v Ljubljani in so jih zamenjali z umetniško višje stoječim poklicom, ki jim vsaj v začetku ne prinese dobrot v gnetnem oziru. Tako se je rodilo najmlajše češko kvarteto združenje, ki se je v preteklih dneh predstavilo očemu krogu interesentov v prostorih »Umeleke Besede«. Še jako mladi glasbeniki so ti sedli k pultom: g. Rihard Zika, I. gosli, g. Karel Sancin, II. gosli, g. Ladoslav Černy, viola in g. Ladislav Zika, čelo. Toda že prednašanje prvega stavka Dvočkovskega ameriškega kvarteta v F-duru je zadostalo za dokaz, da so mladi kvartetisti zrelí umetniki in da imajo zdravo, v globino skladbe prodirajočo glasbeno čutenje, ter da igralo z drznom, ognjenim, često celo s prekipeljavim temperamentom kot delezem njih češkega muzikantstva, ki se sešobno še stopnjuje z mladostjo igralcev. Tudi v ostalih stavkih Dvočkovskega del-smo opazili razumevanje duha skladbe in ne originalnosti, izrazitost melodije ter skrbno in točno ritmiko. Kako preseljivo se vzbujja v tem ensembelu štirih lovov smisel za slog, se je čutilo iz izvajanja Mozartovega kvarteta v B-daru. Tu se je posebno moglo zasledovati, kako visoko stopnjo skupne soigre je združenje že doseglo in kako je v igri točno določeno vzajemno zvočno razmerje posameznih instrumentov. Najbolj razveselili in ob enem presenetljivo polav pri teh umetnikih pa je njih avtokritičnost. Sami priznavajo, da morajo iz svojega načina orkestralne igre marsikaj izločiti in se za reprodukcijo komorne glasbe še mnogo naučiti. Kakšno veselje slišati tako avtokritiko iz ust nadejnih umetnikov, ki so sami namram sebi strožji kot poslušalec, presedenje od prednosti njihovih izvajanj. Združenje, ki se želi nazivati »Čehoslovaški kvartet«, je našlo takoj pri svojem prvem nastopu mecen, ki mu je omogočil v dobi celnega letošnjega poletja brezskrbno se posvetiti studiju in izpopolnjevanju igre. Ta mecen je veleposestnik Thurn-Taxis, ki je mlade umetnike gostil na gradu Loučeni in jim sedaj kot predsednik »Družbe prijateljev umetnosti« na Dunaju pripravlja pot na današnji koncertni oder. Zelim novemu združenju, ki odtonuje za nekaj časa v Jugoslavijo, v težkem začetku obstoja več takih mecenov in to pred vsem v čeških krajih. Kvartet Zika koncertira dne 6. t. m. na Dunaju.

— Predavanje o svetovni in češko-jugoslovenski grafiki. Za časa razstave grafčne umetnosti ima v Jakopičevem paviljonu zanimiva predavanja jugoslovenski estetik g. prof. Milenko D. Gjurjić. Predavatelj je raznan kot izborni poznavalec grafčne umetnosti. Njegova predavanja leta 1918. v Italiji in na Madžarskem so vzbudila veliko zanimanje v italijanskem in madžar-

skem tisku. Italijanski list »La Bilancia« je priobčil več člankov o njegovih predavanjih. Nadejamo se, da bo tudi v Ljubljani veliko zanimanje za ta predavanja.

— O državni zalogi šolskih knjig. Pišejo nam: O ustanovitvi državne zaloge šolskih knjig se je sprožila razprava. Stvar je uvaževanja vredna. Temeljita prenosna zavoda je neobhodno potrebna. Način pravilne ureditve podjetja sloni na njega prvi nalogi, da se nastavi čim nižje cene šolskim knjigam in tiskovnicam. Zato naj bi se prodajalo v zalogi samo na debelo in mora biti ondi zaposleno maloštevilno, a inteligentno, zanesljivo in disciplinirano osebje. Udeležba personala na dobitku ni dvignila njegovo marljivost. Pri vsem varčevanju, ki je potrebno, zahteva interes zaloge in njen namen velikopoteznost zlasti v razdelitvi honorarjev avtorjem in umetnikom. Dobro duševno delo mora biti tudi dobro plačano. Hitro in naglo poslovanje tako administrativno kakor eksekutivno in v lepi obliki zajamči obstoj zavodu, ki se mora osnovati na zdravi podlagi po načelu: »iz malega raste veliko«.

— Osip Felin: Na razpotju. Senzacionalen ruski roman Pariški »Journal des Debats« je prinesel iz peresa Maurica Mureta obširno študijo o tem ruskem romanu, ki je izšel pod naslovom »Il Bivio« v Rimu najprej v Italijanskem prevodu. Muret trdi, da je Osip Felin naslednik Dostojevskega; roman je čudovit, veszok originalen ter opisuje »tragiko usode in neozdravljivo tugo, ki objame srce, kadar začenjajo možgani misliti.« Secirati dušo, dati nam njeno anatomijo, to je Felinovo polje; efektom se izogiba. Izbežava vse romantično in senzacionalno. Pesmist je in nihilist, a poln sožalja s človeštvom.

— »Cas«, znanstvena revija »Lebnove družbe«, zvezek 1. prinaša sledeče vsebino: I. Razprave: Dante kot pesnik. Prof. dr. Josip Debevec, Ljubljana. — Verske skrivnosti: Univ. doc. dr. Jan Fabijani, Ljubljana. — Rijeka: prof. dr. Binički, Senj. — Einstejnova teorija relativnosti: Engelbert Rakovec. — II. Iz našega kulturnega življenja: Uvod v filozofijo. Spisal dr. France Veber. — Filozofija in sociologija. — Domoznanstvo. — Leposlovje. — Stenografija. — Iz kolektorske literature. — Nabozno slovo.

— Tonka-Album: Nakladom umet. fotografiskog ateliera »Tonka«, Zagreb. Prigodom 20. godišnjice zvanjčnega rada. Sa 23 umlet reprodukcija. Uvodom popratilo dr. V. Prestini. Eleg. broš., tisk in kliseli kr. zem. tiskare Ove je prvi pokušaj jednog domačeg fotografa oko izdavanja svog albuma po uzoru velikih svjetskih fotogr. ateliera. Premda se tiskarskim putem gube fine nijanse fotografije, jasno je, vidi iz tog albuma, da se ovaj naš domaći ateliera nalazi na visokom stepenu umjetničkog shvaćanja, u kom nema nimalo fabloni e diletantizma. Istančano umjetničko čuvstvo dolazi do svog izražaja u stavu, u postavljanju svetla i sjene kao i u izradbi detalja na fotografiji. Već smo dosad nalažili dosta reprodukcija slika iz ovog ateliera po raznim časopisima, osobito iz kazališnog svijeta, za koj si je ateliera »Tonka« stekao velikih zasluga, a sada donosi taj album na jednom mjestu nekoliko najuspješnijih snimaka iz zagrebačkog društva i iz kazališta. Album se može navesti kod ateliera »Tonka«, Trg I. br. 16. — Kralj Matjaž, narodni igrokaz s petem in plasmom v 5 slikah, je izšel v lični brošurici in je na prodaj po 5 din. Narodila sprejema pisarna dr. Gvidon Serneo, Kralja Petra cesta, Celje.

Nova poljska knjiga o Jugoslaviji.

(Dr. Tadeusz Lubaczewski: Jugola wja. — Warszawa 1921. Naklad własny.)

Brošuri Stan. Roszkowskega, o kateri sem poročal svojač na tem mestu, se je pridružila zdaj nova poljska zbirka člankov o Jugoslaviji izpod peresa prvega tajnika poljskega generalnega konzulata v Zagrebu, gospoda dr. Tadeusza Lubaczewskega. Če je bila že prva zanimiva in značilen pojav med poljskim svetom, je ta nova knjiga še zanimivejša. Prvo je napisal Poljak, ki je samo beležil svoje popotne utise iz »novonastale države in jih je tudi označil kot takšne, avtor te druge pa je sam jako dober poznavalec srbsko-hrvatskega jezika, naših krajev in naših razmer se izza predvojnega dobe.

V knjigi so zbrani članki, ki so se pojavljali pred letom dni po raznih poljskih listih kot korespondenca iz Jugoslavije. Seveda je vsled tega marsikakšno razmotrivanje že izgubilo svoj pomen, tako n. pr. poglavje o komunizmu, — knjiga pa tvori kljub temu ali pa morda ravno reditega enotno celoto, ker zrcali jasno glavne črte razvoja našega državnega življenja tekom prvih let njegovega obstanka.

V kratkem, a jasnem pregledu si sledijo posamezna poglavja, v katerih kondenzira pisatelj opis razvoja preteklosti Srbov in Hrvatov, končno ujediničenje in toplo pisan članek o Strossmayerju. Sledi članek o temeljih jugoslovanske enotnosti, v katerem omenja avtor tudi stremjenje po narodni cerkvi na Hrvaškem: v tej točki pa se vsaj jaz za svojo osebo — kot zgodovinar — nikakor ne morem strinjati z njegovim mnenjem, ker smatram to glavnice za efemeran pojav brez globoke etične podlage in brez izgleda na bodočnost. Jasno kakor malokoli iz tujcev pred njim pa je orisal pisatelj »spor za Adrijoo in albansko vprašanje« (— g. Lubaczewski je sam jako dober poznavalec Albanije —) ter celi italijansko-jugoslovanski problem.

Zanimiv je članek o koroškem plebiscitu, napisan v septembru lanskega

leta, torej že pred plebiscitom samim. Avtor pravi med drugim: »V Celovec je tudi prišla mednarodna komisija — o usodi Slovanov naj odločuje Italijan, sovražnik in tekmeč Jugoslavije nad Adrijoo, ki bi hotel diskreditirati njena stremjenja in zahteve pred celim svetom, Anglež, tvorec misli obnovitve stare avstrijske monarhije, Japonec, neodstopna senca Albionovega sina, in Francoz, edini morda odkritorčni prijatelj južnih Slovanov. Izid plebiscita je torej lahko ugani; veliko upanja Jugoslavija ne more imeti, zlasti ker je stoletno suženjstvo v mnogoštevilnih slučajih med prebivalstvom zatrlo narodno zavest.« In dalje pravi: »Deseti oktober dā Avstriji Koroško, obenem pa odpre oč vsem, ki v Jugoslaviji še verujejo v koalicijo...« (Stran 58.)

Sledi poročilo o jugoslovanski Alzalciji (Bački in Banatu) in članek o »mali antantici«. Pisec teh-le vrstic je velik skeptik pred Bogom in pred ljudmi in si ustvarja zlasti o stvarih, katere vsepnek hvali javnost, vedno svojo lastno mnenje brez ozira na desno in na levo, — kar se pa tiče vzroka in zdi, da je šel gospod Lubaczewski a načina postanka »male antantice«, se mi pa vendarle zdi, da je šel g. Lubaczewski s svojimi trditvami nekoliko preda-le. Da sicer vodijo iz Prage niti ne samo v Beograd, ampak tudi v Rim, o tem pač nihče ne dvomi; res je pa tudi, da ima »mala antantica« tudi globlje in stvarno podlago, ki so jo dokazali zlasti zadnji dogodki na Madžarskem.

V kratkih, a jasnih potezah označuje gospod pisatelj politične grupacije in politično življenje v Jugoslaviji, se lavi z našo agrarno reformo, opisuje našo konstitucijo, govori o poljskih kolonijah v Bosni, piše o našem gospodarskem položaju.

»Ta površna in splošno načrtana slika gospodarskih razmer Jugoslavije dovoljuje staviti najboljše horoškepe na bodočnost, toda z enim točak... in ta »točak« je gospodarska politika jugoslovanske vlada, ki nevede združuje ekonomični razvoj že v samih začetkih. Jugoslovanska vlada se namreč po starem turškem sistemu poslužuje izključno inozemskih kreditov in prav nič ne skuša črpati dohodkov iz lastne dežele in na ta način neizmerno zadolžuje državo, jo dela odvisno od mafije inozemskih bank, ki onemogočujejo vsak poskus osvoboditv se njihovega vsestranskega vpliva...« (Stran 100.)

Se dva članka sta zanimiva, ker sta že naslova značilna za razvoj v poljskem mišljenju: »Praprod vselovske ideje« in »Poljska in Jugoslavija«. V prvem pravi avtor, da »je treba izkoristiti sedanjí ugodni trenutek ojačanja slovanskih narodov in začasnega oslabljenja sovražnega germanskega tabora ter spojiti vse Slovane na temelju popolne ravnopravnosti narodov in držav, pravico in popolnega brezkoristolovstva. Če tega danes ne storimo, bomo že par let stali nasproti iznova ojačenemu sovražniku, ki bo slab napram združenim Slovanom, toda mogočen in nevaren mahlnim, needinim narodnim državicam. Po vsem tem je tudi lahko ugani, kaj govori pisatelj o razmerju med Poljsko in Jugoslavijo. »Naše zbliznanje naj bo trajno: ne sme se torej oprizati samo na vezi simpatije, ampak tudi na močne in trajne temelje skupnih političnih in gospodarskih interesov.«

Knjiga je pisana živo, temperamentno, predvsem pa z veliko hubeznijo do nas. Da pisatelj ni vodila ljubezen, bi bila morda včasih padla ostrejša beseda, kadar se je dotikal naših krajev, in strožja bi bila kritika. — Knjiga je politična in to je bilo gotovo potrebno. Lahko smo nam zanjo hvaležni. Toda kadar izda prihodnje svoje knjige o Jugoslaviji, naj predloži poljski javnosti tudi poglavja iz našega kulturnega življenja in naj pri tem ne pozabi na — Ljubljano.

Dr. Vojteslav Molč.

Društvene vesti.

— Simon Gregorčičeva knjižnica opozarja še enkrat na svojo nocojšnjo prireditv v Mestnem domu. Prijatelji, pridite v obilnem številu!

— Dramska sekcija »Preporoda« v Ljubljani, ima v nedeljo, 6. t. m., v mali dvorani Mestnega doma ob 10. uri dop. važen sestanek, katerega naj se vsi člani gotovo udeležijo. — Pristopijo tudi še lahko novi člani. — Odbor.

— Pevski zbor Z. J. Z. vabi ponovno vse prijatelje petja in zabave na zabavni večer s koncertom, ki se vrši danes v soboto v veliki dvorani hotela Union. Vspored je izredno bogat in zanimiv. Začetek točno ob 19. zvečer. Odbor.

— Vse prijatelje lepega petja v Beli Krajini opozarjamo še enkrat na koncert »Ljubljanskega Zvonca« v ponedeljek dne 7. t. m. v Ormožju. Na vzporedno so možki zbori in solosepi. Sodeluje tudi operni pevec g. L. Kovač.

— Prvo obletnico svojeja obstoja slaví dne 7. novembra 1921. »Podporno društvo slepih« v Ljubljani. Dolžnost nam je zahvaliti se vsem našim p. n. ustanovnim in podpornim članom za njihovo doseganjo naklonjenost in poštivalnost. Imenovanje društvo ima težko nalogo, skrbeti za izmed potrebnih najpotrebnejše, to je za slepe. Zanimanja v Sloveniji za te, po kruti usodi težko prizadete pa je preneznatno! Zato prosimo ostalo javnost v Sloveniji, da odslej ne pozablja naših slepih, temveč se jih ob vsaki priliki spominja kakor: pri ženitovanjih, društvenih veseljih in prireditvah. Pri oporokah in žahnih dogodkih se spominjajte slepih, katerih življenje je brezupna žalost! Kot najzdatnejša podpora nam je, da pristopi vsakdor kot ustanovni član (K 500) ali vsaj kot podporni član (K 20) k »Podpornemu društvu slepih« v Ljubljani, Wolfova ulica 12.

Zakonodajstvo in umobolnl.

Ker je vsuč. prof. dr. Dolenc opozoril na potrebo izjednačenja in moderniziranja naših zakonov, bodi mi dovoljeno pripomniti nekoliko o potrebi in važnosti, da se slednjič ugotovijo modernim nazorom odgovarjajoči zakoni o umobolnih in umobolnicah. Kako važna in globoko v kazensko in civilno pravo posegajoča vprašanja se imajo tu rešiti, znano je strokovnjakom, in nujna bi bila potreba, da iz juristov in psihiatrov sestavljena anketa reši to nalogo. V stari Avstriji je bilo že mnogo razprav in posvetovanj v to svrho, bivša »zveza avstr. psihiatrov«, v kateri so bili včlanjeni skoro vsi zavodni zdravniki vseh narodnosti, se je bavila opetovano s temi vprašanji, in advokat dr. S. Türkcl jim je posvetil temeljite studije, ki so bile priobčene v zborniku »Jahrb. f. Psychiatrie u Neurologie«.

»Cesarski ukaz z dne 28. junija 1916 o preklicu« bil je sicer uveljavljen v neparlamentarni dobi z nekako nervozno naglico, dasi so ga v načrtu odklonili vsi deželni odbori in zveza avstr. psihiatrov, katerim je bil predložen — prvim, ker so dežele morale oskrbovati zavode za umobolne, drugim ker se je menilo da le zaradi lepšega, moralo vendar zaslišati tudi zdravnike o stvari, ki jih tako zelo tangira. O njegovih napakah se je že vrsto let preje razpravljalo in pisalo. (Tudi jaz sem priobčil serijo člankov v »Arztl. Reform Zeitg«.) Duševno očetovstvo tega »ukaza« se je — ali po pravici ali po krivici, ne vem — pripisovalo dunajskemu univ. prof. dr. Wagner-Jaureggu. Dasi ga že kot svojega nekdanjega učitelja in šefa cenim in spoštujem, vendar menim, da bi se moralo pač več ozirati na mnenje vseh praktičarjev (zavodnih zdravnikov) kot na ono teoretičarja, četudi znanstvenika in veljaka.

Ta ukaz ima svojo zanimivo predgovodino. Slučaj Lujize Koburške, sicer vsem strokovnjakom jasna slika umobolnosti, ic s svojimi gutezenskimi aferami in svojim ubegom iz privatne umobolnice dunajske (pri katerem je glavno ulogo igral neki jugoslov. lekarnar) razburil duhove in dal raznim žmolkom zaželjenega povoda dovelj, da so pisali dolge hujskajoče članke proti zavodnim zdravnikom ter jim potikalí vse mogoče zlobnosti in protizakonitosti. Našli so se seveda hitro razni kverulantí, ki so s svojimi deloma izmišljenimi deloma pretvorjenimi krivičarji podpirali to mnenje, in tako so jim nasledí celo nekateri odlični krosi ter menili, da s hitro uveljavo tega »ukaza« napravijo red ondi, kjer ni bilo nerednosti, in zabranijo kršenja osebne svohode ondi, kjer se to sploh ni dogajalo.

V praksi se je postopanje po tej novi uredbi izkazalo v mnogih ozirih tako komplicirano in težavno, da si pač gotovo bolj nego zdravnik žele sodniki premembe Kar je dobrega, naj se ohrani, kar je slabega, neprimerneza in odvišnega, pa naj se čimpreje reformira. V podrobnosti so danes ne bom spuščal, to bi bila naloga ankete. Istotako bi bilo treba namesto zastarelega statuta umobolnic (ki je postal deželni zakon) modernega za vse umobolnice v državi enotnega statuta. Treba bi bilo temeljite preosnovce, natančnih določil za opazovalnice in njih razmerje k umobolnicam, treba nove formulacije za zdravniška izpričevala za sprejem v opazovalnico in umobolnico, za reverze pri odpustitvi v domačo oskrb itd. Treba bi bilo pa tudi uvesti strogo nadzorstvo pri do mači oskrbi, da ne ostanejo prevzete dolžnosti le na papirju, za katere se nihče ne zmeni. Ko sem služboval v Lainzu (Dunaju) so je v jednem samem letu primerilo, da so trije z reverzom odpuščeni bolniki izvršili doma samomor. Kljub prevzeti dolžnosti skrbnega nadzorstva in uradno potrjeni sposobnosti in možnosti za to. A v nijednem slučaju se ni vršila preiskava zaradi krivde, v nijednem seveda tudi ne izreka kazni. — Drakoničnost do zdravnikov in strežnikov v slučaju kake nezdode v zavodu pa je znana in se zdi občinstvu še vedno nezadostna. Dr. Fran Geštl.

Zbirajte znamke Jugoslovensko Matico!

Najnovejša poročila.

Lord Cecil o Albaniji.

— d London, 5. novembra. (Brezlično) V spodnji zbornici je izjavil lord Robert Cecil, da so jugoslovenske čete vdrlje v Albanijo in da po informacijah zunanje urada postopanje jugoslovenov ni utemeljeno. Beogradska vlada je bila že opozorjena in angleška vlada si prizadeva urediti stvar mirnim putem.

Demarša ananje o Budapešti.

— d Pariz, 4. novembra. (Havas) Poslaniška konferenca bo potom zastopnikov zaveznških vlad v Budimpešti naznanila madžarski vladí, da bi bilo umestno, da madžarska narodna skupščina izrecno izjavi, da se noben član habsburške dinastije ne sme izvoliti na madžarski prestol, ker govori večeraj po odseku sprejeto besedilo le o odpovedi na prestol.

— d Pariz, 3. novembra. (Havas) Od poslaniške konferencie madžarski narodni skupščini določeni rok enega tedna za odpoved Habsburžanov na madžarski prestol, se začne 1. novembra in se tedaj konča 8. novembra, ne pa 5. novembra.

Intenat na japonskega ministra.

— d London, 4. nov. Kakor poročajo listi iz Washingtona, javlja ameriško poslanštvo v Tokiju, da se je na japonskega ministrskega predsednika na kolodvoru v Tokiju izvršil napad. Ministrski predsednik je baje mrtev.

— Tokio, 4. nov. Japonski ministrski predsednik Hara je bil na enem tukajšnjih kolodvorov umorjen. — Tokio, 4. nov. Umor ministrskega predsednika Hara na tokijskem kolodvoru se je izvršil ob 19.30 ko se je ministrski predsednik hotel odpeljati k političnemu zborovanju v Kioto. Morilec mu je zabodel v prsi kratko sabljo. Ob 22. je Hara podlegel poškodbí. Morilca so aretirali.

STROGE ODREDBE NA MEJI PROTI MADZARSKI.

— d Subotica, 4. novembra. V mestu vlada poostreno stanje. Lokali morajo biti zaprti ob 23.; pozneje je prebivalcem bivanje na ulici prepovedano. Ta naredba se je razširila tudi na vse kraje, ki se nahajajo ob madžarski meji.

VPRAŠANJE PREHRANE PASIVNIH KRAJEV.

— Beograd, 5. novembra. (Izv.) V ministrtvu za socialno politiko je bila večeraj daljša konferenca, kateri je predsedoval minister dr. Kuzkovec. Konferenca so se udeležili minister dr. Krizman, pokrajinski namestnik Juraj Demetrovič in zastopniki iz Slovenije, Hrvatske, Dalmacije in Crnegora. Konferenca je razpravljala vprašanje o prehrani pasivnih krajev. Definitivni načrt o prehrani teh krajev izdela ministrtvo za socialno politiko v sporazumu z ministrtvom poljedelstva.

RAZOROŽITEV MADZARSKE.

— d Praga, 4. nov. »Narodni Listy« doznavajo, da bo general Weygand, ki se je mudil nedavno v Pragi, vodil razorožitev Madžarske.

Borze.

— d Zagreb, 4. nov. Devize: Berlin 155—159, Italija 1400—1450, London 1330—0, Pariz izplačilo 2525—2550, ček 2500—2520, Praga 328—342, Svica 6500—6600, Dunaj 6.50—6.75, Budimpešta 37.50—37.90, Valute: Dolarji 335—345, napoleonдор 1250—0, nemške marke 0—170, lire 1390—1410, češkoslovanske krome 310—324.

— Curih, 4. nov. Zagreb 1.65, Dunaj 0.17, London 21.14, Pariz 39.50, Praga 5.15.

— Dunaj, 5. nov. Tečaj dunajske efektne borze: Juliatid 9.990, Credit 6.750, Zivno 23.500, Alpine 31.500, Kranjska industrijska družba 35.000, Skoda 27.800, Trboveljska 16.990.

— Dunaj, 4. nov. Pariz 450, Curih 1070, London 22.700, Zagreb 1.525, Praga 5600, Milan 290.

Darila.

Upravi našega lista so poslali za: Uboge mesta Ljubljane: G. major Verhuc, obmejni komisar v Mariboru K 200, mesto venca na grob svojih staršev.

»Jugoslovensko Matico«: Gospa Lojzika Sink, notarjeva soproga v Skofjiloki K 200, mesto venca na grob blagopokoini teti gospej Tereziji Dolenc, ravn. soprogi: g. Pepe Kancelj K 100 in Kraševci v gostilni Činkole ob pri-liki slavija treh Korelovov. — pa ne

ZA RAZPUST TOLP NA ZAPADNEM OGRSKEM.

— d London, 4. nov. Velesilo so pozvale madžarsko vlado, naj vpliva z vso silo na razpustitev tolp ki se še nahajajo v velikem številu na Zapadnem Ogrskem.

BAROSKO PRISTANIŠČE. — BRIONSKI DOGOVOR GLEDE RIBOLOVA.

— Reka, 4. novembra. »Voce del Popole« priobčuje dopis iz Beograda, ki pravi med drugim, da je barosko vprašanje zopet na površju. Pričakujejo Zanello, da se reši vprašanje prijateljskim in poštenim potom. Jugoslov. vlada ni nasprotna zapetnemu pogajanju za pristaniški konsorcij. Jugoslov. vlada kaže rešiti državi prijaznost in je naročila dr. Ribaru v Portorose, naj podpira reške želje po zastopstvu na tamkajšnji konferenci. V Beograd so prišli italijanski delegatje za ratifikacijo brionskega dogovora glede ribolova. Izvedeli so, da smatrajo v Beogradu brionski dogovor zgolj za mnenje dotične komisije, kako naj bi se rešilo to vprašanje. Trgovski minister je izjavil, da spada to vprašanje v trgovsko pogodbo, ki se bo sklenila z Italijo, ko se izpolni rapalska pogodba. Rimska vlada ne deli tega mnenja.

MOSCONI V RIMU.

— Rim, 4. nov. Tu se mudi že več dni civilni komisar Mosconi iz Trsta. Imel je v ministrtvu dolge pogovore o Julijski Benečiji, zlasti pa o Trstu. Posebno razsežno je bilo posvetovanje dne 2. t. m. Udeležili so se ga tudi Salata, Suvich in Banelli. Slo je za težka gospodarska vprašanja tržaškega mesta. Potrjen je proračun gen. civ. komisarijata odškodba za uradnike se podaljšado decembra, doseglo se je sporazumljenje glede komisarijev za Gorisko in Istro ter glede sestave pokrajinskih posvetovalnih odborov. Dotični dekreti izidejo te dni. Mosconi je prišel sem, da se odpove svojemu službenemu mestu pa so ga še enkrat pregovorili, da se vrne v Trst kot gen. civ. pomisar.

MAKS HOHENBERSKI, KANDIDAT ZA MADZARSKI PRESTOL?

— Dunaj, 4. nov. Iz Budimpešte poročajo, da se madžarski legitimisti potegujejo sedaj za sina ranjkega prestolonaslednika Ferdinanda, 20letnega Maksu Hohenberskega. Legitimisti naglašajo, da je bil Ferdinandov zakon v nasprotju z Avstrijo na Madžarskem priznan za legitim in tako je Maks upravičen kandidat za madžar. prestol.

PREISKAVA PROTI »PUČKARLISTOM«.

— Budimpešta, 5. novembra. (Izv.) Budimpeštansko državno pravdnštvo je zaključilo preiskavo proti aretiranim madžarskim politikom in pristašem Karla. Poslednji je bil zaslišan dr. Gratz. Proti grofu Andrássyju niso bili podani nikaki pozitivni obtežilni momenti. Proti dr. Gratzu, Szizgravu in Rakovszkemu je državno pravdnštvo dvignilo obtožbo zaradi veleizdaje in upora.

ZNAK ČASA.

— Gradec, 5. novembra. (Izv.) Za nad 25 let delujoče Olenševalno društvo je moralo ukiniti svoje poslovanje vsled pomanjkanja dohodkov. Društveno premoženje je izročeno mestni upravi.

TROCKIJ POVABLJEN V LONDON.

— London, 3. novembra. Razširila se je vest, da je Lloyd George povabil Trockega v London na razgovor o Čičerinovih notah.

Habsburških — K 746 in 10 lir. Skupaj K 1046 in 10 lir.

Ciril-Metodovo družbo: Moška podružnica C. M. v Krškem zbirko g. Joškota Pfeiferja in družbi in gostilni g. Globočnika v Krškem K 701. (G. Engelsberger daroval sam K 400.)

Srčna hvala! — Za Jugoslovensko Matico je daroval g. Janežič, Ljubljana, iz izkupčka prodanih šolskih zvezkov 1000 K. Gospod Fran Novak, postajenačelnik, St. III, je nabral med tamošnjimi rodoljubi 400 K. Iskrena hvala! Posnemajte!

Polzvedba.

— Izgubljena je bila listnica z 1809 K vsebino ter drugimi listinami med potjo od glavne pošte do okrajne komande in Šiške. Poštenega najditelja prosim, naj najdeno listnico odda proti dobri nagradi v Narodni knjigarni v Prešernovi ulici št. 7.

Antiseptično, čisteče, osvežujoče, oživljujoče in krepkujoče deluje lekarnarja Fellerja prijetno dišeča »Elsafluide«, mnogo močnejši in boljši kakor francosko žganje za drgne, nje rok, nog hrbta in cellega telesa kakor tudi kot kosmetikum za nego vanje kože, las in ust, skoz 25 let priljubljen. 3 dvojnate steklenice ali 1špeciálno steklenico z zamohtom in poštnino za 48 kron pošlila: Eugen V. Feller, Stubica donja Elsatrg 238, Hrovaško, de.

Narodna obrana.

— Zalni kolek. Družba sv. Cirila in Metoda je založila zalni narodni kolek v spomin na 12. novembra 1920. Narodni kolek je umetniško delo slikarja g. Vavpotiča. Muz s srepm pogledom v daljavo brusi koso. Okvir tvorijo Svetopolkove palice. Kdor se interesira za umetniški izdelek, ta bo gotovo kupil ta narodni kolek, ki nima do danes ne idejnega, ne umetniškega tekmeča. — Kakšen pomen ima ta kolek, bi bilo odveč razlagati. Nadejamo se, da ne bo nobenega zavednega Slovenca, nobene zavedne Slovenke, ki bi v dneih, katere obletnica se sedaj približuje, ne kolekoval pisma ali dopisnice s tem pomembnim kolkom. — Kolek izide v par dnevih ter se bo dobival v družbeni pisarni v Narodnem domu. Cena kolkov 25 parov. Narodila naj se pošiljajo na pisarno Družbe sv. Cirila in Metoda. Kolek bodo razpečevale po deželi družbine podružnice, ki naj takoj naznani, koliko kolkov naj se jim dopošlje.

— Narodna požrtvovalnost. Nekateri C. M. podružnice se dobro zavedajo, da koristijo, ako pridno in marljivo delujejo, le svojemu narodu. Tako sta priredili podružnici v Ptuj tumbolo v korist C. M. družbe. Uspeh te prireditve je naravnost sijalen, kajti družbina blagajna je prejea K 30.000. — Vsem g. prirediteljem in sodelovalcem izreka družbino vodstvo toplo zahvalo. — Nadalje je prejela družba v zadnjem času od m. podružnice v Krškem 2700 K, od ženske istotam 2391 K 60 in od ž. podružnice v Ljutomeru 1545 K. — Tudi tem vzornim podružnicam izrekamo iskreno zahvalo. Ali bi ne mogli tudi C. M. podružnice, katere še letos niso napravile nobene prireditve, napraviti manjšo ali večjo prireditve v korist C. M. D? Le malo več veselja do narodnega dela in požrtvovalnosti je treba, pa se prireditve gotovo obnese. Toraj na delo!

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca oktobra 1921 sledeče prispevke:

I. Podružnice: Petrovč 600 K; Trbovlje m. 1000 K; Metlika 2352 K; Limbuš 45 K; Begunje 280 K 80 v; Krško m. 2700 K; Krško ž. 2381 K 60 v; Ptuj m. 15.000 K; Ptuj ž. 15.000 K; Ljutomer ž. 1545 K; Ljubljana. Sentjakobsko-trnovska m. 454 K; Ljubljana. Šentpeterska ž. 3000 K; Ljubljana. I. m. ženska 36 K; skupaj 41.424 K 40.

II. Nabiralniki: Podruž. Petrovč 56 K 20; gostilna Rus, Grosuplje 52 K; dr. J. Hrašovec, Celje 20 K; gost. Ogorelec, Skofljica 100 K; gostil. pri Ančniku, Spodnja Šiška 54 K 60; Val. Vovčiča, Ljubljana, nabral v nabiralnikih I. s. gost. Rupar 7 K; gost. Mrak 30 K; Kav. Evropa 26 K 96; trafik. Dolenc 32 K 06; gost. Batel 51 K 90; gost. Lozar 100 K 86; gost. Zupančič 5 K 60; gost. pri Stevanu 6 K 2; Kav. Prešern 6 K; gost. Johannesbirt 40 v; kav. Stritar 10 K 60; Mencinger 13 K 22; Mikuš 71 K 32; Južni kolodvor 14 K 90; Zalaznik 2 K 18; trg. Dobrič 50 K; gost. Beli volk 14 K; trafik. Pichler 2 K 20; trgov. Podkrajšek 6 K; trg. Ravtar 7 K 80; Goriška klet 4 K 40, skupaj 746 K 22.

III. Obrambni sklad: Odbornice ženske podružnice v Novem mestu v spomin na pok. sinčka ge. dr. Vašičeve 200 K; ženska podružnica v Trbovljah 220 K; Dekliška šola v Studencih pri Mariboru 200 K; Slov. splošno žensko društvo v Studencih pri Mariboru za dr. Iv. Tavčarjeve kamne 600 K; Marjanca Medvedjeva, tov. sopr., Ljubljana 1000 K; Pavla dr. Omulečeva, Ormož, mesto cvetk na grob pok. Ivanki dr. Žižekovi 200 K; skupaj 2420 K.

IV. Razni prispevki: Rato Tancl, Zidan most 86 K; Val. Zablanc, Sv. Trojica

4 K; dr. A. Kraut, Kamnik, volilo pok. Jančiča Koschirja v Kamniku 1000 K; Zbirka I. art. podofic. škole v Kragujevcu 206 K; Nelimenovan, Ljubljana 15 K; Amalija Magdič, Ljubljana v počaščenje svojega pok. soproga 1000 K; Franc Kollman, Ljubljana, prispevek od družb. cilindrov za svetilke 500 K; Okr. sodišče v Krškem, kaz. poravnava 100 K; Upravništvo Slov. Naroda 200 K; Darilo vesele družbe v Mistlinski dolini 384 K; Roza Randl, učit., Ptuj, v počaščenje 70letnice dr. Iv. Tavčarja 20 K; vesela družba v Zagrebu 121 K 60 v; skupaj 4636 K 60 v.

Dopisi

— Iz Šmarja pri Grosupljem. (Dekan in kaplan.) Pišejo nam: V odgovoru na notico pod tem naslovom nas opozarja nedeljski »Slovenec« na okus. Kaj je stvar okusa? To, da se sme javnosti razkriti z malo natančnejšim opisom neznoznih razmer med prešernim dekanom in ubogim kaplanom, ki nima pravice do priziva razen na »tistem pri milem Bogu«. Sicer pa »Slovenec« ničesar ne pobije. Da g. dekan v Šmarju nima naštetih dohodkov, lahko vzamemo na znanje, ni pa povedal, kaj g. dekan ima. Uživa namreč tri cerkvene grunte, lepe gozde in travnike ter velik kompleks slabo obdelanih njiv. Res je, da zemlja danes s tujimi močmi ne donaja posebnega dobička. Toliko pa vendar, da ima g. dekan hlev poln dragocene živine; da dalje od zemlje živi sam ter bi živila lahko tudi dva kaplana, kar jima je od države všteto k dohodnini, ne da bi pri tem zemljišče izkazovalo primanjkljaj. Da g. dekan iz strahu pred zgubo ali manjšim dobičkom ne prevzame stroškov kaplanove hrane v svojo bilanco, ampak krati kaplane na njihovi že itak neznamni plači, to je tudi stvar okusa. O privatnem občevanju g. dekana s kaplani z ozirom na okus ne govorimo.

G. kaplan Sever je dobil od škofa odpoved službe s 1. novembrom. Kam bo šel, ne vemo, dokler tega sam ne ve. Zdi se, da je ordinariatu vse eno, če tudi prosjači, da se preživi. Živeti pač moramo vsi, od škofa do zadnjega farana. Lahko pa povejmo, zakaj mora g. kaplan oditi. Kar se tiče g. dekana kot politika, se ga nimajo bati liberalci, socialisti in kakor se že zvejo vsi krivoverci ter brezverci. Za politiko on ne kaže ne talenta, ne veselja. Ordinarijat, sicer strog tozadevno, mu gleda skozi prste. Po pravici bi se moralo enako storiti tudi s kaplani, ki ne čutijo potrebe in veselja za ta duhovniški šport. G. dekan pa bi prevzvišenemu na vsak način rad pokazal kot uspeh svoje dušebrižniške »muje« in vneome politično razpačena tla svoje fare. Zato sili kaplane, naj gredo za njegovo slavo v žerjavico po kostanj. Toda ima smolo, da mu Bog ne pošlje pravega Izraelca, ki bi imel voljo rušiti mir župnije. Še vsakega kaplana, ki nam je v tem oziru prizanesel, smo si brez razlike strankarskega mišljenja vzljubili. In to jim je bilo v pogubo. Nič politike in pri ljudeh celo splošno priljubljen — slab duhovnik! G. dekan je poskrbel vsakemu kaplanu potni list. Kakovost sredstev je stranska stvar. Resnica je, da je kaplan kmalu dobil od škofa pismo neprijetne vsebine, kjer se mu je očitalo v njegovo začetje stvari, ki jih ali sploh ni zakrivil ali pa le nekoliko. Čudimo se res, da ordinarijat dosedaj še ni pokazal zanimanja, da bi enkrat vendar posvetil z lučjo v to temno luknjo, in vedno udari le ubogega kaplana. Ali je res tako trdno uverjen o malopridnosti vseh kaplanov po vrsti? Ali je tako v vsaki župniji, da škofu to ne zbudi pozornosti? Razmere morajo biti res noznozne, to se javi na obupu, ki leže vsakemu kaplanu v dušo ter vpliva uničujoče na njegovo du-

hovsko službo. Vprašamo, kdo je prevzel odgovornost za te žrtve? Zupljanom to kratkoma predsedal G. Sever ni bil nikdar zavzet za politiko, zato je bil obsojen kot nasprotnik kršč. socialne organizacije, zato je še danes, ko gre skoraj v petdeseto leto, še vedno kaplan, zato so ga gonili po vsem Krškem. Da se s takim postopanjem v človeku ne goli idealov, tega gospodje v Ljubljani ne vidijo, na koncu mu dajo še brco, kakršnih bi od bratov ne pričakovali.

Menimo, da bi g. dekan lažje živel s pičlo pokojino ob svojem dobrem privatnem premoženju nego g. kaplan s praznim žepi. Zgražamo se v človekoljubju in usmiljenju, to nam je potisnilo pero v roke. Kar se pa tam godi, ni ne krščansko ne socialno.

— Iz Dolenje Lendave nam pišejo: Dramatični odsek tukajšnje čitalnice je vzpriznil dne 29. oktobra igri »Ivan« in »Kakršen gospod, tak sluga«. V nedeljo so obe ponovili brezplačno za vojaštvo. S tem je storjen prvi korak v kulturnem delu pri nas. Marljivi igralci naj se ne strajajo truda, ampak kmalu naj zopet nastopijo. Igra je bila dobra pri vseh igralcih. Brezdomno bo vsaka naslednja predstava privabljala več in več občinstva. Led je prebit. Ribiči, razpnite mreže! J. G.

— Razmere v Rogaski Slatini. Prejeli smo in priobčujemo to-le pismo gospoda Brišnika: Na direktni napad na moje osebn. čast zaplotnemu napadalcu samo to-le: Moje osebn. poštenje in moja narodna čast sta ostala nedotaknjena tekom mojega poslovanja v Rogatecu kljub temu, da se me je hotel fizično in moralno uničiti. Jaz danes slobodno zrem vsakemu pošteniaku v oči. — Glode Windischgrätzovo uprave, katero pere anonimni dopisnik v »Sl. Narod« 1. tm. pa izjavljam: Dejstva, da nastavlja ta uprava izključno le Nemce in sicer tujezemce, na spravite s sveta. Ne le sedanjih praktikantov je Nemec, tudi leta 1920, na Boču nastavljeni gozdar je Nemec iz Čehoslovaške. Ta uprava je pač ostala pri tendenci, katero je že od nekaj zaslovala, da izrazi pozicijo tega veleposestva v germanizatorske svrhe. To delo se ne vrši hrupno in nasilno, ampak lepo mirno z vso diplomatično fino velikogospode. Tako nam komandirajo na našo zemljo še sedaj tujci, ki niso in ne bodo nikdar popeševatelji naših narodnih in državnih koristi. Tega kvarljivega in ponižujočega stanja razmer se seveda dopisnik iz Rogateca ne zaveda. Kaj pa, če bi madžarski grofje in knezi, katerih veleposestva leže v Prekmurju, imeli danes pravico nastavljanja Madžare kot gospodarske uradnike v tem ozemlju? Ali menite, da je razpoloženje čehoslovaških Nemcev napram nam drugačno, nego ono Madžarov? Prosim, ogledite si danes dogodke v Kraslicah in drugod na Češkem! Polnozavedajoč se teh dejstev in trdno odločen ravnati kot nadzornik v korist naše države ter ravnajoč se po navodilih vlade, sem takoj ob nastopu svoje službe prepovedal, da nima nastopiti svoje službe, že začetkom leta 1919. kot gozdarski pristav za rogaško upravo imenovan tujezemec, ki radi prometnih zaprek še ni nastopil svoje službe. To sem tudi javil takratnemu poverjeništvu za agrarno reformo. V mesecu juliju 1919. leta je nastopil kot praktikant, gozdarski vajenec g. Makso Bolin z vednostjo in privoljenjem ravnateljstva za agrarno reformo. Ne samo za to, ker je bil Slovenec, ampak tudi za to, ker je imel za to službo odgovarjajočo predizobrazbo, to je štiri razrede gimnazije in 10 mesecev go-

zderske prakse iz leta 1915. — Leta 1920. je položil gozdarski izpit, tedaj je očitno zadostil stavljenim pogojem. — A še drugi moment je bil merodajen za njegov nastavev. Med vsemi Windischgrätzovimi nastavljenici ni bilo leta 1919. niti enega, ki bi bil zmožen slovenskega jezika in pisavi, a vlada je zahtevala slovensko uradovanje. Posel pravajalec je opravljaj Paulin. S to nečedno finto, Pavlinove popolne nesposobnosti, se je že leta 1919. operiralo pri okrajnem glavarstvu v Ptuj, ko se je šlo za njegovo službeno zaprisebo. Še le na moje energično pojasnilo je okrajno glavarstvo izvršilo zahtevano zaprisebo. Da, gospor! Vi se še danes ne zavedate, da bodi Jugosloven svoji zemlji svoj gospor! — Mrjete od blaženstva in občudovanju tujcev, sosedno če Vas od te strani milostivo pogleda. Na lastnega narodnega brata pa prezirno pljunete. Nič novega! — Da sem takoj od nastopu svoje službe v Rogatecu smatral le to samo za začasn. kratkodobno, sem Vam opetovano dovolj jasno povedal. Ako bi me vlada jeseni 1919. leta ne bila razrešila te službe, bi jo bil odložil sam, ker se mi je julija 1919. leta naložila sekvestracija Wieselmannovega podjetja, s katerim sem imel brez glavo posla. Nisem se vezal nikdar na nobeno službo, a delal povsod po svoji najboljši vesti in vednosti z vsemi svojimi razpoložljivimi silami. — M. Brišnik, šol. vodja v pok. — (NB. S tem je za nas debata o tem vprašanju definitivno zaključena. — Uredništvo.)

Raznoberosti.

• Ljeningov harem. Italijanski socijalistični poslanec Lazzari je pripovedoval na socialističnem kongresu nastopno: V Ljeningovih predstavi v Moskvi sem našel kakih 20 elegantno oblečenih žensk. Toaletna vsake teh žensk bi stala v Firenci najmanj 15.000 lir. Rekli so mi, da je to Ljeningov harem. Vse ženske so bile zelo lepe. Neki ruski komunist je povedal Lazzarinju, da imata tudi Trocki in Zinovjev svoj harem, toda njihune ženske niso tako lepe in tako elegantne kakor Ljeningove.

• Japonke in družinsko življenje. G. Wellers, pisec knjige »Moderna Japonska«, pripoveduje zanimive podrobnosti o družinskem življenju Japonk, ki so prave sužnje napram možu kot poglavarju družine. Nekega dne je bil v velikem evropskem restavranu v Tokiju, kamor je prišel tudi neki evropski obleden Japonec s svojo ženo in hčerjo. Japonec si je naročil meso in pivo ter pričel jesti in piti z velikim tekom. Dame so ga plaho gledale in molčale. Na mizi je stal vrč vode, toda Japonke si niso upale potresti vkljub očitni želji. Končno je pristopila hči k očetu in ga prosila, če sme piti vodo. Oče je milostno dovolil in kmalu ni bilo v vrču niti kapljice vode! Japonka mora vedno paziti, da ustreže skoraj vsaki želji svojega moža. Ko pada dež, mora držati nad možem dežnik, če tudi je sama premočena. Japonka skoraj ne sme spati, ker mora biti vedno pripravljena, da jo pokliče mož. Vkljub vsemu temu, pa more moč, kadar hoče, poslati svojo ženo k njenim roditeljem. Konfucij je dal možu 7 razlogov, iz katerih more na mestu odpustiti svojo ženo. Tretjina vseh zakonov se konča z razporoko, ki jo zakrivi mož, ker žena nikdar ne upa provzročiti razporoke, ker zgubi v tem slučaju pravico na otroke. In če jo je mož še tako onečastil, žena se poslovi od njega z besedami: Ostani zdrav!

• Navidezna smrt lepe deklice. Nedavno se je zgodil v Turinu čuden slučaj oživljenja. Krasna deklica Rosa Santa je ne-

varno zbolela, četrti dan pa je »umrla«. Zdravnik je konstatiral smrt in dovolil pogreb. Ko so jo pa hoteli vzdigniti s postelje in jo položiti v krsto, se je deklica prebudila s strašnim glasom in preplašila vse navzoče.

• Ženskam v album. Če hoče pristiiti moškega, da te bo ljubil, mu moraš reči, da te ne sme. Če ga pa hoče prisiliti, da te bo pustil, mu moraš reči, da te mora ljubiti!

• Če bi bila kraljica! V neki londonski šoli je dala učiteljica desetletnim učenkam nalogo, naj napišejo, kaj bi delale, ako bi bile kraljice. Skoro vse učenke so začele nalogo z besedami: Ko bi se prebudila, bi takoj pozvonila služkinji, da mi pripravi kopal. Nato bi pila kavo v postelji. Po zajutku bi se dala počesati. Medtem bi bilo že polдне in sledilo bi kosilo. Po kosilu bi pozvala moža, da namesto mene piše pisma. Zvečer bi pozvala kralja, da se malo z lenoj pozabava. Nekateri pa so tudi napisale, da bi jih moral kralj spremljati v kino!

• Japonke in lenota. Japonke ne smatrajo golote za greh in Japonci se prav nič ne vznemirjajo ob ženski goloti. V javnih kopalnicah se kopijejo čisto moški in ženske brez kopalne obleke. Neestetična pa se jim zdi slika ali kip ženske. V prisotnosti tujcev so Japonke vedno »dostojno« oblečene.

Glavni urednik: Rasto Pustoslemšek.

Odgovorni urednik: Ivan Podržaj.

Poslano.*

Novo projektirana mednarodno trg. sped. d. d. »Orient« v Mariboru se poslužuje v svrhu svoje agitacije doslej popolnoma neobičajnega in nedostojnega tona v nadi, da zamore s svojo neolajno reklamno politiko pridobiti zaupanje in trgovskemu svetu.

Pripominjamo, da tega nekvalificiranega postopanja ne obsojamo samo mi špediterji, temveč tudi vsi izkušeni faktorji v našem trgovskem svetu, katerim take prazne fraze ne malo ne imponirajo.

Upravičeno dvomimo, da se na pozivu podpisani trgovci strinjajo s to vrsto reklame, temveč smo mnenja, da je ta malo dostojna reklamna politika delo posameznika, to tembol, ker se delajo obljube, na katere dotičnik sam ne veruje.

Iskreno obžalujemo naše trgovce, ki so se dali na ta način zavesti, da izkazujejo poverenje raznim ljudem, ki tega poverenja ne zaslužijo. Na taki bazi osnovitelj tvrdko je pač zelo netrговsko. Ako bi reprezentanti tega društva bili v špedicijski stroki naobrazeni ljudje, bi se gotovo ne posluževali takih sredstev.

Zavedate se, da ste z Vašim nelepim napadanjem žalili cel špedicijski stan ter zahtevamo od Vas, da najkaneje v roku 8 dni Vaše drzne napade na naš stan javno prekličete v vseh časopisih, v katerih ste objavili Vaše vabilo na subskripcijo delnic.

Obžalujemo, da smo prisiljeni to novo se osnaviteljsko društvo na ta način pozdraviti!

Za Savez špeditera Jugoslavije Sekcija Maribor

Stevo Tončič Hrastinskiy t. č. predsednik t. č. tajnik

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, kolikor določa zakon.

Dijaka

Iz boljše hiše sprejme v celo oskrbo učiteljska rodbina. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 7966

Casniški plašč

dobro ohranjen, še predvojno blago, se proda. — Ogleda se lahko: Poljanska cesta 87, vila Bergman, pritičje. 7965

Posestvo

na Gorenjskem se proda po ugodni cenl. Ponudbe pod »Gorenjsko 7947« na upravništvo Slov. Naroda. 7947

Blagajna!

Kupim dobro ohranjeno National registr. blagajno veliko, z več predali, ali tudi samo na 1 predal. I. Vizovšek, Zalec. 7973

Knjigoveški pomočniki

dobro izurjeni v svoji stroki, se takoj sprejmejo pri knjigovozu in papirni industriji Vilko Welix, Maribor. 7970

Išče se

skladničnik za les in delovodja za žago (polnojavnik). Oba morata biti svoje stroke popolnoma vešča in dobra manipulant. Frano Dolenc, lesna Industrija, Skofja Loka. 7971

Elegantno meblirano sobo

z zesebnim vhomom v parterju ali I. nadstropju v Št. peterskem, franciškansem ali dvorskem okraju išče oficir (major, Slovenec). Plača bostranska stvar. Ponudbe na naslov: Major F. A. K., Ljubljana, Hotel Union soba 15. 7969

Inserirajte

v Slov. Narod.

Klavir

dobro ohranjen, znamka Stelzhammer, in lovška puška na prodaj. Karlovska cesta 18, pritičje, vhod z vrta. Od 12. do 13. 7957

Več dobrih krojaških pomočnikov

se sprejme tako v trajno delo. Hrana in stanovanje v hiši. Ivan Vrhovec, Dravljice, Št. Vid pri Ljubljani. 7952

Proda se

kompletna električna oprava za 7 luči, komp. oprava za plin in kopalna cinasta banja. Naslov pove uprava Sl. Naroda. 7959

Moški in ženski klobuki

se sprejemajo v popravilo vsako sredo in soboto na sv. Jakoba turgu. 7960

Kavarniško kuharico

in kavarniško blagajničarko sprejme kavarna Slon, Ljubljana. 7976

Proda se

v sredini Ljubljane na zelo prometnem kraju ležeca hiša s prostornimi trgovskimi lokali, dvema stanovanjema po 5 sob in dvema s tremi velikimi sobami in vso pritičlino ter s stanovanjem za hišnika. Pojasnila se dajejo na Dunajski cesti 17, I. stop., I. nadst. desno, vsak dan od 2. do 3. pop. 7968

Na stanovanje

7967 se sprejme soliden gospod. Naslov pove uprava Sl. Naroda.

Javna družba.

raznega pohištva, obleke, zlatnine itd. dne 8. novembra ob 9. uri dep. v Ljubljani, Gledališka ulica 2, III. 7950

Rupim dve omari

za obleke, dobro ohranjeni. Ponudbe z naslovom in cenno pod »Omari 7941« na upravo Slov. Naroda. 7941

Intelligenten, miren gospod

išče nameščeno čisto sobo s mestu ali v Spodnji Šiški. Ponudbe na »St. 98 Hotel Union« 7949

Meblovana soba

se išče za dva solidna gospoda event. s hrano proti dobremu plačilu. Ponudbe pod »Vojvodinec 7949« na upravo Slov. Naroda. 7948

Trgovskega vajenca

sprejme tv. dka Kovačević I. Teržan, Ljubljana, Prešernova ulica 5, dvorišče, desno. 7958

Takoj se sprejme

pod ugodnimi pogoji v našem gostinim in bufet v mestu ali na dežel. Ponudbe pod »Gostilna 7945« na upravo Slov. Naroda. 7945

Sobo

brez hrane išče dva vinkoše. Vse ostalo po dogovoru. Ponudbe pod »Solidna 7943« na upravo Slov. Naroda. 7943

Spalna soba

moderna, nova, iz prvovrstnega lesa, se čeno proda. Naslov pove Anonimni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Sočna ul. 5. 7933

Knjigovodja

perfekten in bilanco zmožen se takoj sprejme. Ponudbe z navedbo plače in prepisi sprejel pod »Tovarna 7937« na upravo Slov. Naroda. 7937

Proda se

dobro ohranjen moški zimski plašč (Mantel). Naslov pove upr. Slov. Naroda. 7954

Pozor

vozniki izvoščki! v vsaki množini Seno v drobno in debelo se dobi v Zvonjki Šiški pri Kamniti mizi. 7763

Zenitna ponudba

Katera mlada, naobrazena in dobrosrčna Slovenka bi bila privoljna spoznati se v svrhu ženitve z istakim mladenčkom, kateri ima aamen pozneje neko or. ali gostilno prevzeti. V. c. drugo pismeno. Dopisi pod »Realist 7934« na upravo Slov. Naroda. 7934

Zenitna ponudba.

Zlilena učiteljica v samotni želi znanja v svrhu ženitve z naobrazanim gosodom, ker nima prilike v družbo. Brez t. bna preletnosti in vnvanjost blaga, dobra, vila gospodinja. Od sročev bi dobivala mesečno 10 0 0 ron. Resne p. n. dbe pod »Učiteljica 7938« na upravo Sl. Naroda. 7938

Dečlico

okoli 14 let staro sprejme proti plačilu trgovina s semenj Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ul. 12. 7927

Doberman, drešan, zelo dober,

2 in pol leta star ter močan pes čuvaj sta na prodaj. Martinova cesta 30 za vladuktom. 7950

Proda se fina

zлата moška ura Kavarna Škofja ulica št. 12, Ljubljana. 7955

Jrgovski pomočnik

dobro prodajalec mešane stroke, se sprejme za takoj ali do 15. novembra. Ponudbe na »E. A. 7896« poštno ležeče Vinica via Varaždin. 7896

Modna trgovina sprejme

spretnega prodajalca. večkega modno stroko. Vstop takoj. Naslov pri upravi Sl. Nar. 7890

Meblovano sobo

z oskrbo ali brez oskrbe po možnosti v sredini mesta išče soliden bančni uradnik, samec. Takojšnje cenj. ponudbe pod »Stalen 7888« na upravništvo Slov. Naroda. 7888

Novo knjige

ZIVOT ISUSOV od E. Renana (preveo F. Dominkovič) broširano K 60.—, vezano 70.—.

F. M. DOSTOJEVSKI

od Dr. D. Prohaska (studij o svetoslavenskom čovjeku) broširano K 80.— o originalnom prevzu K 150.—.

MAKŠISAM PANSLAVIZAM I JUGOSLAVENSTVO

od Dr. M. Radoševića broš. K 20.—.

MOBRI GOVJEK

od Stanka Tomaša, broš. K 20.—.

Se narudžbe obavlja: »Moderna knjižnica« Zagreb, Nikoličeva ulica br. 8. Šalje se samo poštećem. Prodavac: imadu znanj popust.

Proda se

Nov otroški voziček
se proda po nizki ceni. Aleksandra
drova c. 16, levo. 7932

Zobotehnica
mlajša moč, popolnoma izurjena na
kavčuk ter zlato poštena ter zanesljiva
išče službe za škoj. Ponudbe
pod „V. A.“ na poštno izteče Ptuj.
7892

Automersko vino
1. 1920 — priporočata Mall &
Celestina, Ljubljana, Stara pot 9.

Enonadsropna hiša
z vrhom v Spod. Siški se po ugodni
ceni proda. Ponudbe pod „Šiška —
7946“ na upravnishvo Slovenskega Na-
roda. 7946

Priložnostni nakup
200 tucatov najfinjših trdnih pokon-
čnih zavilanih ovrtnikov po 190 K.
25 tucatov mehkih po 160 K, vse-
skozno nove oblike. Narodaj takoj
Brača Gursky, Zagreb,
Berislavičeva ul. 2.

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg št. 13.
Priporočata svojo zalogo
dežnikov in solčnikov
ter sprejemalnih palic
Popravila se izvršujejo točno in solidno.

I. Jugoslovanska tovarna
za gumbe in kovinske
predmete d. z. o. z.
Slovenska Bistrica.
Oferiramo naše prvovrstne
rožene gumbe v vsaki ve-
likosti in po vsakem
vzorcu s cenami brez
konkurence.
Zahvaljuje čestitke! Prodnjo na veliko!

Marjeto Mazi
v 77. letu starosti.
Pogreb se vrši v nedeljo dne 6. t. m. ob 4. uri
iz Škofje ulice št. 12. k Sv. Križu.
Naj počiva v miru!
Ljubljana, dne 4. novembra 1921.
Žalujoči ostali.

Franc Šmalca,
trgovca s klobuki v Ljubljani,
po dolgem, hudem trpljenju in previdnega
s tolažilni sv. vere v 34. letu njegove sta-
rosti v petek dne 4. novembra ob 10. do-
poldne v sanatoriju v Topolšiči v boljšo
večnost.
Truplo blagopokojnika se prepelje v
Mirno, kjer se položi k večnemu počitku.
Maše zadušnice se bodo brale v Mirni
in v Ljubljani.
Ljubljana - Mirna, dne 4. nov. 1921.
Ivanka in Ivan Šmalc, Ivan Šmalc,
starši, brat.
Ivanka, Mici in Angela Šmalc,
sestre.

Landaver 8657
dobro ohranjen, za 2 konja, se ceno
proda. Naslov pove uprava Sl. Nar.
Šepa, nova hiša
z velikim, krasno urejenim vrhom se
proda v Ljubljani, Vrhovčeva ulica 9.
Potrebno stanovanje se lahko v krat-
kem izprazni. Več se izve pri lastniku
istotam I. nadstropje. 7907

ŽIMA. Pozor!
Zimo za zimnice vsake vrste v vsaki
množini izdeluje in prodaja po naj-
ugodnejših dnevnih cenah trvdka
Lovre Ješotova vdova, Zimo-
proja, Stražišče pri Kranju.
Vzorci na razpolago in na zahtevo
poštne prosti. 6544

15 letna deklica
se odda v kako trgovino z me-
šanim blagom. Ponudbe pod „Me-
šano blago 7906“ na upravo Sloven-
skega Naroda. 7906

Zenitna ponudba!
Premožen, vdovljen starejši industrijalec
bi se ženi z damo, staro okrog 35 let.
Ponudbe s slike pod »Industrijalec 7838
na upravo Slov. Naroda. Diskrecija za-
jamčena. 7838

Franciško Kadivc
v 78. letu svoje starosti.
Naj počiva v miru!
Pogreb se vrši v nedeljo
dne 6. t. m. ob 3 uri iz Vidov-
danske ceste 9.
V Ljubljani, 4. novembra 1921.
Anton Kadivc,
sin.
Ida Kadivc,
sinaha.

Marjeto Mazi
v 77. letu starosti.
Pogreb se vrši v nedeljo dne 6. t. m. ob 4. uri
iz Škofje ulice št. 12. k Sv. Križu.
Naj počiva v miru!
Ljubljana, dne 4. novembra 1921.
Žalujoči ostali.

Franc Šmalca,
trgovca s klobuki v Ljubljani,
po dolgem, hudem trpljenju in previdnega
s tolažilni sv. vere v 34. letu njegove sta-
rosti v petek dne 4. novembra ob 10. do-
poldne v sanatoriju v Topolšiči v boljšo
večnost.
Truplo blagopokojnika se prepelje v
Mirno, kjer se položi k večnemu počitku.
Maše zadušnice se bodo brale v Mirni
in v Ljubljani.
Ljubljana - Mirna, dne 4. nov. 1921.
Ivanka in Ivan Šmalc, Ivan Šmalc,
starši, brat.
Ivanka, Mici in Angela Šmalc,
sestre.

Glavnega knjigovodjo
išče d. d. Tomžila, Ljubljana, Kre-
kov trg 20. Plača zelo dobra. 7837

Kupijo
se lepe in velike lisičje kože. Pismene
ponudbe pod „L. L. 7839“ na upravo
Slov. Naroda. 7839

Mesečna soba
elegančna, velika, s posebnim vzhodom.
električno razsvetljuje, parketom, v St.
Peterkem okrajni blizu električne žel.
se takoj odda. Podrobnosti v go-
stili Drabšek, Bohorčeva ulica 9 od
6 naprej. 7879

Rezanje drv
z motorno žago ter dobavo drv, vsako
množino dostavljeno na dom, priporoča
Lud. Haršič, Ahacijeva cesta 10,
(Tramvajsko postaja Sv. Petra cerkev). 6982

Kontoristinja
mi je, zmogne s' bohrvaščine in stroje-
pisja event. začeti se sprejme.
Naslov pri upravi Slov. Naroda. 7877

Proda se
z proste roke več sto vagonov buko-
vega in smrekovega lesa za
drva in ogije iz večjega gozdnega
kompleksa na Gorenjskem, pol ure od
ostaje. Ponudbe pod „Drva in ogije
7850“ na upravo Slov. Naroda. 7850

Kontoristinja
samostojna slovenska in nemška ko-
respondentinja, izurjena strojepisna in
stenočrtnica, se takoj pod ugodni mi-
pogori sprejme Golob & Ko., to-
varna kemičnih izdelkov, Ljub-
ljana - Vič. 7741

Trgovci! Tvorničari!
Saviasnik jedne dalmatinske tvrtke želi
preuzeti
zastupstvo za Dalmacijo
i robu u komisiju.
Garancije po pogodbi. Eventualne po-
nude na poštanski pretinac 8, Split.
7859

Največja zaloga
klavirjev in pianinov
v Ljubljani.
Trvdka Jerjes Hubad, rej.
Dolenc, Ljubljana, Milser-
feva ul. 5, priporoča v nakup
najboljše instrumente prvov-
rstnih tovarov po solidnih in
zmernih cenah.

Šivalni stroji
za dom šivanke za šivalne
in obrt šivalne stroje vseh
sistemov na drobno in debelo po najnižjih cenah in najbolje
kakovosti dobavlja po vsej Jugoslaviji najstarejša in najbolje
renomirana tvrdka te stroke
L. Weisberg, Wien II, Untere Donaustrasse Nr. 23/3
Katalogi brezplačno. — 5794 — Hrvatsko dopisovanje

„ORIENT“
družba z o. z. preje
Brata Eberl in Jevčar & Co
Ljubljana, Miklošičeva c. 4.
nasproti hotela „UNION“.

**Najtoplejša zahvala za so-
zalje, izkazano nam o priliki
nenadomestljive izgube.**
KONJICE, novembra 1921.
Rodbina Laurich.

Zahvala.
Za mnogobrojne izraze sočustva povodom bole-
zni in smrti naše nepozabne hčere, tele oziroma ne-
čakinje, gospodične
Eme Krenner
izrekam vsem dragojstojno zahvalo. Prisrčna zahvala
vsem, ki so nam pokojnico obiskali v njeni boleznii
ter jo spremili k večnemu počitku.
Štefja Loka, 3. novembra 1921.
Rodbini: Alojzij Krenner. - Analiža Krenner.

„STAMPILJE“
iz kavnice
Ciril Sitar
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 13.

500 kron
dobi, kdor poskrbi mlademu inženjerju
malo sobico. Ponudbe pod „Stanovan-
je 7904“ na upravo Slov. Nar. 7904

Prodajalka
dobra moč, izurjena mešane stroke se
sprejme takoj pri Karl Cim-
peršek, trgovec, Sovnica. 7928

trgovski pomočnik
za trgovino z mešanim blagom. Pon-
udbe s predaji sprleval in zahtevo
plače na tvrdko F. Seršen v Lju-
tomeru. 7929

Štedilnik
pripraven za gostino in tri lončene
(sobne) peči na prodaji. Naslov pove
uprav. Slovenskega Naroda. 7908

mehlovana soba
išče se
za samega uradnika že mogoče
v sredini mestin z električno razsvetljo-
vjo. Ponudbe pod „LS/307911“ na
uprav. Slov. Naroda. 7911

Turbine.
STROJNE TOV. IN LIVARNE
D. D. LJUBLJANA.
Stroji za izdelovanje lea.

Oskrbništvo
grofa Thurna v Radovljici
oddaja v najem ribarov v vodah:
Sava, od Cahnovega jezca do Tržiške
Bistrice, potok Lipnica od izvira do iz-
liva v Savo, potok Kroparica od iz-
liva do izvira v Lipnico. Tozadevne
ponudbe (znesek enoletne najemščine)
je poslati na gozdno oskrbnishvo grofov
Thurnov grad Ravne, p. Guštanj, Ko-
roško do 20. novembra 1921. 7758

Šivalni stroji
za dom šivanke za šivalne
in obrt šivalne stroje vseh
sistemov na drobno in debelo po najnižjih cenah in najbolje
kakovosti dobavlja po vsej Jugoslaviji najstarejša in najbolje
renomirana tvrdka te stroke
L. Weisberg, Wien II, Untere Donaustrasse Nr. 23/3
Katalogi brezplačno. — 5794 — Hrvatsko dopisovanje

„ORIENT“
družba z o. z. preje
Brata Eberl in Jevčar & Co
Ljubljana, Miklošičeva c. 4.
nasproti hotela „UNION“.

**Najtoplejša zahvala za so-
zalje, izkazano nam o priliki
nenadomestljive izgube.**
KONJICE, novembra 1921.
Rodbina Laurich.

Zahvala.
Za mnogobrojne izraze sočustva povodom bole-
zni in smrti naše nepozabne hčere, tele oziroma ne-
čakinje, gospodične
Eme Krenner
izrekam vsem dragojstojno zahvalo. Prisrčna zahvala
vsem, ki so nam pokojnico obiskali v njeni boleznii
ter jo spremili k večnemu počitku.
Štefja Loka, 3. novembra 1921.
Rodbini: Alojzij Krenner. - Analiža Krenner.

Prva jugoslov. barvarija,
hrzarnstvo in strojarnica
P. Semko, Ljubljana, Glince 230.
Sprejema izdelje kože v barvo ka-
kor vsa v to stroko spadajoča dela
Delo prevzemam v trgovini ževljeva
Gradišče št. 10. 7888

Ponizkiceni:
nova dvokolesa, otroški vozički, šivalni
stroji, tudi malo rabljeni.
F. Batfel, Ljubljana,
Stari trg št. 28. Karlovska c. 4.

A. KUS
Resljeva cesta 4
priporoča svojo veliko zalogo poro-
čana, emajlirane in lusušne po-
sode. 7391

„Diamant“
Pozor, pekariji „Diamant“ tvornice
Hauser & Sobotka, Dunaj-Stadlau v
predprodajni kakovosti se dobi zopet
pri glavnem zastopstvu za Jugoslavijo
Edvard Bukacov, Zagreb. Skladišče
Strossmayerova ulica 10. 7269

Sveže baterije in
karbidne svetiljke
priporoča
Ign. Vok,
Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Novoizšla knjiga
„Mala elektrotehnika“
(dva sveska s 99 slikama)
od profesora **Antuna Vukasovića**
dohva se u knjizarama ili direktno od
tvrtke M. Vukasović, Split, Brankov
prilaz 5. Cena je 6:80 Din. po svesku
(spolštarnom 7 D, a s preporukom 1 D
više.) Knjizari dobivajo 25% rabata.
7861

Koniske odeje
in fine volnene odeje v največji
izbiri po tovarniških cenah pri
M. Bauer, Zagreb
Ilica 39.
Tekstilno blago na debelo. Odeje
za zorce pošiljam brzovozno na
ogled. 6616
Samo za preprodajalce.

Miši, podgane, steznice, ščurki
in vsa golazna mora poginiti, ako
porabljate moja najbolje preizkušena
in splošno hvaljena sredstva, kot proti
poljskim in hišnim mišim K 12, za podga-
ne 16 K; za ščurke posebno mo-
čna vrsta K 25; tinktura za steznice
K 15; uničevalec moljev K 10 in 25; prašek
proti mrčesom K 10 in 25; mazilo
proti ušom pri ljudoš K 5—12; ma-
zilo za uši pri živini 6—12; prašek
za uši v obliki in perilu K 10 in 25;
tinktura proti mrčesom na sadju in
zelenjadi (uničev. rastlin). Prašek
proti mravljam K 10. in 25. Pošilja
po povzetju Zavod za eksport M
Junker, Petrinjska ul. 3. Zagreb 15.
Preprodajalci popusti!

Lepota
kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tu-
di lepa rast las, se morejo samo skozi
razumno nego lepote doseči. Tisočera
priporočanja so dospela od vseh dežel
sveta za lekarnarja Fellerja:
„ELSA“ lilično mlečno milo
najbolje blago, najfinjšo „milo lepote“
4 kosti z zamotom in poštnino 98 K.
„ELSA“ obrazna pomada
strani vsako ne-
čistost kože son-
čne pege, zale-
dence, nabore,
itd., naredi kožo
mekho rožnato-
belo in čisto; 2
porcelan. lončka
z omotom in po-
štnino 52 kron.

„ELSA“ Tanečnina pomada
za rast las
krepi kožo glave, preprečuje izpadanje,
lomičenje in cepanje las, zaprečuje prhut
perano osiveost itd. 2 porcelanasta
lončka z zamotom in poštnino 52 kron.
Prodajalci
ako naročijo najmanj 12 kosov od ednega
predmeta dobijo popust v naravi.
Razno: Lilično mleko 15 K; brkomar
8 K; najfinjši Mega-puder Dr. Klugera
v velikih original. škatuljah 30 K; na fi-
nejši Heka sobni prašek v patent ška-
tuljah 30 K; puder za gostje v vrečah
5 K; zobni prašek v škatuljah 7 K; v vre-
čah 5 K; Sachet dišava za perilo 8 K;
Schampoon za lase 5 K; rumenilo 12 K-
tkov 24 K; najfinjši parfem po 40 in
50 K; močna voda za lase 58 K. Za te
razne predmete se zamot in poštnina
posebej računa.
EUGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICE,
donja, Bsa trg 238. Hrvaška.

Trstje za stroje izdeluje in prodaja
na debelo in drobno m² po K 3.50 pri
večjih naročilih znaten popust. Steiner
Anton, Ljubljana, Jeranova ul. 13. Trnovo.

Kupijo se:
vsakovrstni stroji in orodje tudi že
rabljeni za mehanično stroko. Šivalni,
pisalni in razni stroji, dvokolesa.
**F. Batfel, Ljubljana, Zvonar-
ska ulica št. 1. 7585**

Motorno kolo z vozičkom
znamka FN, 4 cilindre, 7—12 HP, 3
hitrosti, pogon na kardan, prosti tek,
Zenith razplinjač, Bosch ma-
gneti itd. pokrit voziček v naj-
boljšem stanu, z rez pnevmatiko, se po
jako nizki ceni proda. Na ogled in
pojasnila pri **Joc. Moravec, Mari-
bor, Slovenska ulica 6. 7831**

Parketne deščice
iz slavenskega hrasta dobavlja v vsaki
množini in poklada najceneje
Tel. št. Jos. R. Puh Tel. št. 513.
Ljubljana, Gradaška ulica št. 22.

G. F. Jurásek
reparator glasovijev
v Ljubljani
Wollova 12.
Izvršujem nglavljevanje ter popravila gla-
sovijev in harmonijev specielno strokov-
no, točno in ceno.

Aug. Agnola, Ljubljana
priporoča svojo zalogo
stekla, porcelana, zrcal, svetilk, okvi-
rov in vseh v to stroko spadajočih
predmetov. Steklo za okna vseh vrst
vedno v zalogi. 4013

Najstarejša slovenska
pleskarska in ličarska
delavnica
IVAN BRICELJ, Dunajska csa. 10,
za priporočila. Izvršitev točna ceno
smerne. 1250

ERJAVEC & TURK
trgovina z železnino
„pri Zlati lopati“ 6186
(proj Hammerschmidt)
Ljubljana, Valvazorjev trg 7
nasproti križovniške cerkve.
Zaloga cementsa.

Ugodna prilika
za nakup žice.
Imam pol vagona žice žgane št. 22 po
jako nizki ceni za oddati. Imam
tudi ca 2 vagona napol sladkega sene
po ugodni ceni na prodaj.

Kupim vsako množino lepega
anega buko-
vega ogija ter bukove in hr-
stove prage. Cenjena naročila in
ponudbe je poslati na

Franjo Drobnič
trgovec, Laško.

„PARAMON“

**Gumijevе pete. Nepo-
koničljiva trajnost.** Tvor-
nica: Bratislava - Petr-
žalka. Prodajni biro: Pa-
ramon Gummiindustrie,
Wien VII. Neubaugasse No. 7.

Inženjer dr. Miroslav Kasal
Ljubljana, Milserjeva ul. 7.
**Specialno stavbe-
no podjetje za be-
tonske, železobe-
tonske in vodne**
zgrade.
Izrabna
vodnih sil.

Jetika!

Dr. Pečnik, Jetika.

Današnje strogo znanstveno zdravljenje. Vsak jetičnik, ki hoče doma ozdraviti naj kupi to knjigo. V vseh knjigarnah, 48 strani, 9 K.

Jugoslovanska banka d. d.

Deln. glavn. K 200.000.000 — Centrala v Osijeku. Rezerve K 50.000.000

Menjalnica v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 26.

Rupuje in prodaja devize in valute najkulantneje. Obrestuje vloge na hranilno knjižico in na tekoči račun na najvišji obrestni meri.

Velika zaloga klobukov in slamičnikov se dobi pri

Franc Cerar

tovarnar v Stobu rošča Domžale
Prezemajo se tudi stari klobuki in slamični v popravilo pri Kovačeviči i Tršan v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5.

Sprejemanje v sredo.

Kolesa „Puch“ in „Waffenrad“
pnevmatika Dunlop, Reithoffer, Aquilla se kupi najceneje pri tvrdki

Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ulica 7.

Tovarna
JOS. REICH
Ljubljana, Poljanski nasip št. 4
Podružnice: Selenburgova ulica 4.

Barva vsakovrstno blago.
Kemično čisti obleke
Svetilolika ovratnike, za pestnice in srajce.

PODRUŽNICE: **MARIBOR** Gosposka ul. 38. **NOVO MESTO** Glavni trg **KOČEVJE** štov. 39.

Pozor!
Priporočam cen. občinstvu, trgovcem in in odjemalcem

najboljše pecivo iz medu,
narkeline, vseh vrst božičnega blaga, božične svečke, solih vse po najnižji cenah. **Zahtevajte cenik!**
Z odličnim spoštovanjem **FRANC CULIČ**, Slov. Bistrica. 7347

Trgovci! Pozor!

Radi nenadne smrti je na prodaj enonadstropna, novozgrajena trgovska stavba. Hiša je na deželi, kjer bi izvrstno izhajala trgovina z mešanim blagom in deželimi pridelki. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 7826

Večja dobro vpejana mizararska tovarna išče v svrhu razširjenja obrata

kompanjona

z razpoložljivim kapitalom

500.000 K.

Pogoji ugodni, enormni dobiček. Cenjeni dopisi pod „Bodočnost“ 7708“ na uprav. Slov. Naroda. 7708

COSULICH - LINE
prej (Avstro-Amerikana) Trst - Amerika
prevažata potnike v New York redno 3 krat v južno Ameriko po 1 krat mesečno.

Posađa daje in vozne karte prodaje **SIMON RMETEC**, glavni zastopnik za Slovenijo v Ljubljani, Kolodvorska ulica 28

Elektrotehnično podjetje Fran Saks,

Maribor, Slovenska ulica 20
Ljubljana, Rimska cesta 19

obveša svoje odjemalce in trgovske prijatelje da je začel izvrševati elektrotehnično obnavljanje s. l. okt. t. l. zopet samostojno in ni več v družbi z g. Tratnikom. — Priporočila se za zgr. ba vseh v elektrotehnično stroko spadajočih del, katera izvršujemo z znano vestnostjo.

Kupi se vsaka množina

ALUMINIJA

novoga kakor tudi odpadki starega.

KRANJSKE TOVARNE železne, ližnavačarske in kovinske roba „TITAN“ d. d. Kavanč pri Ljubljani.

Prodaja na primerna odplačila!

Amerikanska tvrdka

„SINGER“ šivalni stroji

Bourne & Co, New York

Je razširila svoje delovanje v državi SHS ter je v stanju prevzemati vse v to spadajoče posle kakor: urejevanje tvornic s specialnimi „Singer“ šivalnimi stroji vseh vrst z električnim pogonom; poleg tega ima v zalogi vse vrste strojev za obrt in industrijo kakor tudi za rodbinsko porabo.

Podružnice: Ljubljana, Selenburgova ulica 3
in v vseh večjih krajih države SHS.

Mehanična delavnica za popravila povečana.

BRAKO, MIRNA

najmoderneje urejena tovarna za izdelovanje najraznovrstnejših

pil

iz prvovrstnega materiala v vsaki množini. Prevzemajo se tudi stare pivo v novo nasokanje

Brata KOLENC, Mirna, Dolenjsko.
Cene zmerno. Izvrtitev točna.
Pazite na znamko: BRAKO, MIRNA.

ŽELEZNIŠKE PRAGOVE,

bukove in hrastove kupi v vsaki množini uvozna tvrdka Janke Lavrič, Strasbourg, France, rue Charles Appell, 1. Natančne ponudbe franco Špije! Obojestranska bančna garancija. 7963

Obvestilo.

Obvestimo s tem, da je naš dosedanji zalagatelj v Ljubljani, g. Jos. Pluhaf, odrešen tega posla ter g. Melenšek Mirko poverjen z našim zastopstvom in vodstvom naše glavne zaloge v Ljubljani, kateri si bo prizadeval naše cenj. odjemalce s točno in vestno postrežbo najbolje zadovoljiti.

Pri tej priliki opozarjamo cenj. občinstvo na naša izborna piva v sodčih in steklenicah ter se najtopleje priporočamo.

Delniška pivovarna Laško Žalec, Laško.

Graški Dieslov motor

najcenejša obratna moč 30, 40, 65, 80, 100, 120, 130, 150 in 200 HP, takoj dobavno.

Grazer Wagen- und Maschinen-Fabriks- Aktiengesellschaft vormals Joh. Weitzer.

SEDEZ DRUŽBE: Wien I. Wildpretmarkt 10. Telefon št. 22.501. Brzjavi: Grazer Waggonfabrik Wien.

TVPRNICA IN GENERALNO RAVNATELJSTVO: Graz, Eggenbergerstrasse 31. Telefon: št. 4206, 3462. Brzjavi: Waggonfabrik Graz. 7935

Naznanjam, da sem odprl

odvetniško pisarno

v Kamniku hišna števil. 41
(na Glavnem trgu).

Kamnik, dne 30. oktobra 1921.

Dr. Konrad Janežič.

BETON-ZELEZOBETON
VODNE ZGRADBE
ELEKTARNE

Jnž. Lavrenčič & Co
LJUBLJANA
RIMSKE CESTE 14

IZRABA VODNIH SIL

ŽAGE-MILNI-TEZOVNI-MISE-VILE-INDUSTR. STAVBE-MOSTOVI
PRORABNI-NACRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

Stroje za žage

Estorer — Aitötting
dobavlja brzo po najnižjih tvorniških cenah

„ALAT“ d. d. Zagreb, Gajeva ulica 59.

Lokomobile

Assmann & Stecker, Cannstatt
dobavlja brzo po najnižjih tvorniških cenah

„ALAT“ d. d. Zagreb, Gajeva ulica 59.

Oglas.

Ministarstvo Vojno i Mornarice - Artilersko Tehničko Odelenje - Romontski Odsek - nabaviče direktnom pogodbom i to:

a) Konja za tešku artileriju ..... 863.
b) Konja za tešku Artileriju ..... 318.
c) Konja za teške ..... 575.

Uslovi se mogu videti svakog radnog dana od 8 — 12 i od 15 i po do 19 i po časova u Artilersko Tehničkom Odelenju Ministarstva Vojnog i Mornarice - Romontski Odsek.

Zainterosovana lica treba do 15. novembra tek. god. do 11. časova da podnesu pismenu ponudu snabdevenu se dva dinara taksonom markom.

Iz Kancelarije Ministarstva Vojnog i Mornarice - Artilersko Tehničko Odelenje A. R. Br. 4267 28. oktobra 1921 god. U Beogradu.

V trgovini Mestni trg št. 5.

O. Bernatovič

se dobe še po jako nizki ceni

moške obleke od	650 K naprej
raglane	1100
hlače	150
damske plašče od	550
kostumi	600
modne obleke	900
krila	300
in kožovina od	300

Ogledat se lahko pride vsak čas.

Sve vrste

šivalnih strojeva

iz tvornice „Kaiser“ „Naumann“ „Vesta“

uz tvorničke cijene neposredno iz tvornice ili ocarinjeno sa sklada dila Zagreb nudja

Posobni odio za šivaće strojeve na velike glavno zastupstvo

Em. Fischer, Zagreb, Jurišićeva ul. 6.

Telefon broj 3-98.
Doknadni dijelovi šivaćih strojeva i dvokolica te prvovrstnih inozemskih pnevmatika na veliko i malo

Tražite olijemik.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo vporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za lvarne in domačo vporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Namska ulica 19.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Kapital K 20.000.000. Rezerve okrog K 6.500.000

Podružnici: Novo mesto in Rakek. Ljubljana, Selenburgova ulica števil. 1. Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut — eskompt menic, terjatev, faktur — akreditivi — borza.